

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Pavel Měska

Jaké jsou dopady na efektivitu Policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011?

Diplomová práce

Praha 2013

Autor práce: **Pavel Měska**

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Jan Ludvík

Rok obhajoby: 2013

Bibliografický záznam

MĚSKA, Pavel. *Jaké jsou dopady na efektivitu Policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011?* Praha, 2013. 91 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. et Mgr. Jan Ludvík

Abstrakt

Diplomová práce se pokouší vyhodnotit dopady reformních změn na efektivitu Policie České republiky v letech 2005-2011. Cílem práce je odpovědět na otázku, zda Policie ČR pracuje po reformě uskutečněné v letech 2007-2009 efektivněji. Metoda výzkumu je inspirována konceptem efektivity v organizaci podle Skogana. V souladu s ní bylo v rámci práce provedeno porovnání vstupů a výstupů do organizace, kdy vstupy byly identifikovány jako zdroje a změny v legislativě a výstupy jako objasněnost šesti druhů zjištěné kriminality. Identifikace reformních změn a jejich dopadů byla provedena na základě kvalitativního výzkumu mezi policisty. V rámci sběru dat proběhlo celkem jedenáct polo-strukturovaných expertních rozhovorů, které přiblížily reformní změny. V rámci výzkumu bylo zohledněno hodnocení respondentů k jednotlivým změnám a byly identifikovány ty změny, které měly největší dopad na policejní práci. Pomocí zvolené metody bylo zjištěno, že se efektivita práce Policie ČR po reformě zvýšila. Rovněž se ale ukazuje, že objasněnost hospodářské kriminality, kriminality související s dopravními nehodami a ostatní kriminality měly za sledované období po reformě mírně sestupnou tendenci. V absolutních číslech byla objasněnost kriminality související s dopravními nehodami a ostatní kriminality stejná nebo lepší než před reformou. Ukazuje se, že proběhlá reforma pravděpodobně neměla stejný vliv na objasněnost všech segmentů trestné činnosti.

Abstract

This diploma thesis explores the efficiency of the Czech police in 2005-2012 to evaluate the impact of the reform changes that took place from 2007 to 2009. The

aim is to answer to the question, whether the Police of the Czech Republic, is working more efficiently after this reform. The research method was inspired by the concept of efficiency in the organization by Skogan. The study was conducted by comparing the inputs and outputs of the organization when inputs were identified as sources and changes in legislation and outputs as detection rate of six types of crime. Identification of the reform changes and their impact was conducted on the basis of qualitative research among police officers. Data were collected during eleven semi-structured expert interviews with police officers. These interviews approached important reform changes. The research took into account the respondents' individual opinions about the reform changes and most important changes which affect policing were identified. Using the aforementioned method it reveals that in general police works more effectively after reform. However, the research also shows that detection rate of economic crime, crime related to traffic accidents and other crime had slight downward trend for the period after the reform. In absolute numbers, the detection rate of crime related to traffic accidents and other crime had equal or better results than before the reform. Research shows that the reform arguably had different impact in different segments of crime.

Klíčová slova

policejní reforma, policejní práce, Policie České republiky, případová studie, koncept efektivity

Keywords

police reform, policing, the Police of the Czech Republic, case study, concept of efficiency

Rozsah práce: 115 682 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. 5. 2013

Pavel Měska

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval vedoucímu diplomové práce panu Mgr. et Mgr. Janu Ludvíkovi za poskytnuté informace, rady a čas.

Autor

Obsah

Úvod	9
K tématu policejních reforem	9
Charakteristika policejní reformy v letech 2007-2009	10
Výzkumná otázka	12
Metoda výzkumu	14
Operacionalizace	15
Struktura práce	17
1 Policejní reformy v České republice	18
1.1 Policie po roce 1989	18
1.2 Změny Policie po roce 2004	19
2 Realizace výzkumu pomocí expertních rozhovorů s policisty	21
2.1 Charakteristika respondentů	21
2.2 Metodika provádění rozhovorů	24
2.3 Analýza rozhovorů	26
2.3.1 Změny v pravomocích Policie	26
2.3.2 Změny organizační struktury Policie	32
2.3.3 Policejní školství	35
2.3.4 Personální situace	38
2.3.5 Modernizace, elektronizace a snížení byrokracie	41
2.3.6 Prevence	47
2.3.7 Doplnující otázky	50
3 Práce s daty	52
3.1 Analýza změn pravomocí v Policii ČR	52
3.2 Změny ve zdrojích Policie	58
3.3 Výstupy z policejních statistik	60
3.3.1 Koncept kriminality	60
3.3.2 Kontrolní proměnné	70
4 Analýza efektivity reformy	73
4.1 Srovnání vstupy a výstupů v organizaci	73
4.1.1 Analýza vstupů a výstupů Policie v letech 2005-2008	73
4.1.2 Analýza vstupů a výstupů Policie v letech 2009-2012	74
Závěr	77
Summary	80
Shrnutí	81

Literatura.....	82
Seznam příloh	90
Přílohy	91

„Každé úspěšné řešení je pouze vstupní lístek pro novou řadu problémů“

Henry Kissinger

Úvod

K tématu policejních reforem

Otázky týkající se vnitřní bezpečnosti stály dlouhou dobu mimo hlavní zájem oboru bezpečnostních studií, který se tradičně zaměřoval spíše na oblast mezinárodní bezpečnosti. S nárůstem mezinárodního terorismu a organizovaného zločinu v poslední dekádě se otázka vnitřní bezpečnosti dostala do popředí zájmu mnoha výzkumníků z oboru bezpečnostních studií. Tento trend zesílil zejména po teroristických útocích z 11. září 2001. Z tohoto důvodu je důležité se v rámci oboru bezpečnostních studií zabývat otázkami dopadu reforem jednotlivých složek policejních sborů, které významným způsobem zabezpečují vnitřní bezpečnost státu. Vzhledem k aktuálním hrozbám, které způsobuje globalizace, světový terorismus, mezinárodní zločin a rozsáhlá korupce všech složek státní moci si existenci demokratického právního státu nelze představit bez fungování institucí, která dbají na zachování přijatelné míry vnitřní bezpečnosti. Mezi těmito institucemi význam policejních sborů roste. Vzhledem k rychlému vývoji společnosti a měnícím se sociálním vztahům, se musí ozbrojené sbory zajišťující vnitřní bezpečnost adaptovat a měnit tak, aby mohly efektivně reagovat na nové podmínky ve společnosti a čelit novým formám kriminality.

Policejní sbory po celém světě tak procházejí dílčími nebo zásadnějšími reformami, aby se přizpůsobily měnícím se podmínkám a požadavkům, které jsou na ně kladeny. Reformy institucí zajišťující vnitřní bezpečnost jsou problematikou, kterou řeší mnoho států po celém světě a Česká republika v tom není výjimkou. Změny v institucích zabezpečujících vnitřní bezpečnost státu se provádějí z rozličných důvodů, nejčastěji jsou to však požadavky na zlepšení výkonu, zlepšení efektivity nebo šetření finančních prostředků či zvýšení prestiže policejního sboru.

Problematika policejních reforem je proto aktuální téma, neboť ve velké míře ovlivňuje kvalitu policejních služeb a tím i kvalitu každodenního života občanů v České republice. Česká republika není země, která by byla zasažena vysokou mírou kriminality a s tím spojenými negativními vlivy, přesto je důležité neustále sledovat a vyhodnocovat dopady reforem vnitřních bezpečnostních složek na vnitřní bezpečnost a míru kriminality.

Charakteristika policejní reformy v letech 2007-2009

Od začátku roku 2004 se začalo mluvit o rozsáhlejší reformě Policie spojené i s modernizací a změnou policejní struktury.¹ V roce 2007 byla reforma představena veřejnosti a začaly probíhat práce na aplikaci reformních snah do praxe. Hlavní změny začaly platit od začátku roku 2009. S reformou je i do jisté míry spojen nový zákon o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.² Zákon o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů byl sice připraven již v roce 2003, tedy ještě před policejní reformou probíhající v letech 2007-2009, ale jeho účinnost se časově kryla se začátkem reformních změn a tak byl s reformou často spojován. Hlavní legislativní nástroj reformy byl však nový zákon o Policii České republiky.³

Cílem reformy bylo vytvoření moderního policejního sboru orientovaného na službu veřejnosti.⁴ Populární vidění policie jakožto složky, která bojuje s kriminalitou, je v současné době zastaralé. Velká část policejní práce se dnes dá charakterizovat spíše jako služba veřejnosti.⁵ Reforma byla založena na celkem deseti pilířích, zahrnujících jak legislativní, tak nelegislativní opatření:

1. Působnost a pravomoci Policie a dalších subjektů při zajišťování vnitřní bezpečnosti státu.

¹ Takzvaná „Grossova reforma“

² Zákon č.361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Účinný od 1. ledna 2009.

⁴ KRULÍK, Oldřich. Reforma Policie ČR [prezentace]. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, [cit. 26.3.2013]. s. 2-4.

⁵ NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3. s. 690-691.

2. Územní členění a organizační struktura.
3. Nové ekonomické postavení Policie.
4. Vnitřní a vnější kontrola.
5. Vzdělávání policistů – klíč k profesionalitě.
6. Služební zákon – práce s lidmi.
7. Projekt P1000.
8. Nová struktura neuniformované Policie.
9. Elektronizace práce.
10. Snížení byrokracie⁶.

V rámci reformy byly plánovány tyto změny:

1. Změna struktury Policie, aby kopírovala správní a politické rozdělení země a to vznikem nových krajských policejních ředitelství.
2. Přenesení některých policejních úkolů na obce a jiné správní úřady státu.
3. Tam, kde je to možné, přenesení nepolicejní práce na civilní zaměstnance Policie.⁷
4. Snížení počtu řídicích funkcí v Policii, aby poměr mezi řídicími pracovníky a pracovníky ve výkonu služby byl 1:11.⁸
5. Sloučení některých policejních složek, které se zabývají stejnými úkoly (tímto krokem se sledovala efektivita policejní práce a mělo být zabráněno, aby na stejném případě pracovalo více policejních složek nezávisle na sobě).
6. Přenesení činnosti týkající se vyšetřování trestných činů kompletně na jednotnou službu kriminální Policie a vyšetřování (SKPV).
7. Zvýšit reputaci Policie u občanů zaváděním nových konceptů policejní práce, například zavedením konceptu „community policing“.

⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009. s. 7.

⁷ Například agenda cizinecké Policie byla přenesena na ministerstvo vnitra. V roce 2011 byl zákon č. 326/1999 Sb. O pobytu cizinců na území České republiky rozsáhle novelizován a mnohé úkony Policie ČR byli přeneseny na ministerstvo vnitra.

⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009. s. 20.

8. Modernizovat systém policejního školství tak, aby splňovalo soudobé požadavky kladené na práci Policie.
9. Vytvořit možnosti pro kariérní růst v rámci policejního sboru.
10. Ustanovit jednotnou Inspekci bezpečnostních sborů, a tím zlepšit odhalování trestných činů příslušníků policejního sboru.⁹
11. Zvýšit pravomoci Policie v rámci boji se zločinem.
12. Účinněji bojovat proti korupci.¹⁰
13. Zlepšit technické vybavení Policie.¹¹

Ne všech opatření bylo nakonec dosaženo, ale je skutečností, že od začátku roku 2009 začala Policie ČR pracovat v nových podmínkách. Některé legislativní změny začaly platit až později - například vznik všech krajských ředitelství nebo vznik generální inspekce bezpečnostních sborů.

Výzkumná otázka

Cílem této práce je zjistit, jaký dopad měly reformy provedené v letech 2008-2009 na efektivitu Policie. Do současné doby nebyl zpracován ucelenější výzkumný projekt, který by reformu Policie zkoumal v obecné rovině. Z tohoto důvodu je zpracování práce, která se zabývá dopadem reformních změn na efektivitu Policie, užitečným výzkumem. Časové období 2008-2009 ohraničuje období, kdy došlo k účinnosti a aplikaci nejvýznamnějších reformních změn v Policii ČR. Od účinnosti hlavních reformních změn uplynuly již čtyři roky, což je dostatečně dlouhá doba, aby bylo možno vyhodnotit dopady reformních změn.

Obecně lze říci, že ke každé zásadnější reformě dochází zpravidla z více důvodů. Může být mezi nimi snaha snížit vysokou kriminalitu nebo čelit novým

⁹ Inspekce bezpečnostních sborů se díky novému zákonu stala více nezávislá a její ředitel je přímo odpovědný předsedovi vlády. Problémy s trestnými činy policistů a s jejich kontrolou se týkají všech západních rozvinutých zemí. Více například v: PRENZLER, Tim and Janet RANSLEY. 2002. *Police reform: Building integrity*. Sydney: Hawkins Press. ISBN 18676067152.

¹⁰ *Programové prohlášení Vlády České republiky*. 2007. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolanek-2/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf

¹¹ *Police of the Czech republic, Past - Present - Future*. [prezentace]. Praha: Security Policy Department, Ministerstvo vnitra české republiky, [cit. 26.3.2013]. s. 13-15.

formám kriminality a tím zvýšit bezpečnost občanů. Některé reformy jsou ale prováděny čistě kvůli úspoře finančních prostředků státu. Cílem je dosáhnout „obdobné míry vnitřní bezpečnosti za méně peněz“. V posledních několika letech jsou policejní reformy často diskutovanou agendou mnoha států, a to vzhledem k finanční krizi a vysokým schodkům státních rozpočtů mnoha zemí. Rovněž reforma Policie ČR není prováděna za účelem snížení kriminality, neboť ta v ČR má dlouhodobou setrvalou tendenci.¹² Hlavním cílem reformy je zvýšit efektivitu, snížit roztržitost a nekoordinovanost a plně využít potenciál stávajících policejních složek.¹³ Cílem policejní reformy je zvýšit efektivitu práce Policie tak, aby se z ní stal moderní policejní sbor jako v západních zemích, který budou tvořit profesionálové pracující v odpovídajících podmínkách.¹⁴ Otázka, zdali opravdu došlo ke zvýšení efektivity v policejní práci, je hlavním cílem výzkumu této diplomové práce. Na zadanou výzkumnou otázku „Jaké jsou dopady na efektivitu Policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011?“ byly stanoveny tyto možné odpovědi:

1. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR mají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie ČR pracuje efektivněji než před reformou.
2. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR nemají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie ČR pracuje stejně nebo velmi podobně jako před reformou.
3. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR mají negativní dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie pracuje ještě více neefektivně než před reformou.
4. Částečná kombinace předchozích odpovědí.

¹² MAREŠOVÁ, Alena et al. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-117-2. s. 6-7. nebo KRULÍK, Oldřich. *Porovnání trendu vývoje kriminality v České republice se zahraničními trendy. Předpokládané trendy v oblasti vývoje kriminality v České republice: Navrhovaná opatření*. Praha, 2012.

¹³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009.

¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009. s. 7.

Od roku 2010 dochází k postupnému snižování policejního rozpočtu a k personálním změnám v Policii. Cílem snižování rozpočtu je šetřit prostředky ze státního rozpočtu v rámci programového prohlášení vlády, ale zachovat Policii v podobném rozsahu a s obdobnými funkcemi. Vláda se také zavázala k dokončení reformy Policie.¹⁵

Metoda výzkumu

Na počátku práce bylo vybráno sledované období 2005-2011. V průběhu výzkumu došel autor k závěru, že by bylo dobré rozšířit zkoumané období o jeden rok a zahrnout do výzkumu i rok 2012, neboť tím budou lépe zachyceny změny ve financování Policie a dopady úsporných opatření vlády. Největší změny v rozpočtu Policie ČR se projevily právě v letech 2011 a 2012. Rozšířením časového období o jeden rok má za následek lepší pochopení strukturálních změn a umožní přesnější vyhodnocení.

V rámci této práce se hledala odpověď na otázku, jak ovlivnily reformy z let 2007-2009 policejní sbor České republiky. Práce je případová studie, která zkoumá zadanou otázku jak kvalitativními tak kvantitativními metodami a snaží se zachytit nejdůležitější legislativní změny a jejich dopady.¹⁶ Abychom tuto otázku mohli zodpovědět, je potřeba zjistit, jak policejní sbor pracoval v období před reformou a v období po reformě. Období let 2005-2012 proto bylo rozděleno na dva stejně dlouhé časové úseky, a to na období 2005-2008, kdy pracovala Policie ČR ještě nezreformovaná a na období 2009-2012, kdy pracovala Policie již v nových reformovaných podmínkách (jde spíše o schématické rozdělení, neboť reformní změny nelze přesně zakotvit jen do několika let, neboť probíhaly skoro po celém období výzkumu, ale těžiště reformních změn proběhlo v průběhu let 2008-2009). Období 8 let je také dostatečně dlouhé, aby bylo zaručeno, že nedejde v rámci výzkumu k výraznější abnormální výchylce ve zkoumaných datech.

¹⁵ *Programové prohlášení Vlády České republiky*. 2010. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf s. 18.

¹⁶ MUSKAT, Matthias, Deborah BLACKMAN a Birgit MUSKAT. Mixed Methods: Combining Expert Interviews, Cross-Impact Analysis and Scenario Development. *Electronic Journal of Business Research Methods*. 2012, roč. 10, č. 1, s. 9-21. ISSN 14777029.

Operacionalizace

Výzkum byl inspirován konceptem efektivity v organizaci podle Skogana. Měření efektivity v organizaci lze provádět na základě metody měření vstupů a výstupů v organizaci.¹⁷ Na každý policejní sbor je možno nahlížet obecně jako na organizační složku státu, která plní zadané úkoly za přidělené prostředky. Efektivní organizace jsou ty, které přeměňují svoje vstupy na kvalitní výstupy s nasazením co nejmenšího úsilí (za méně peněz, s nasazením méně zaměstnanců). Efektivní organizace je taková, která nám dává za přidělené prostředky vysoce kvalitní výstupy. V souladu se Skoganem je efektivita policie definována jako: „zachování přijatelné vnitřní bezpečnosti za odpovídající cenu.“¹⁸ Odpovídající cena je daná vstupy do organizace a přijatelná vnitřní bezpečnost je ovlivněna výstupy z organizace. V případě této práce jsou vstupy nezávislou proměnou a výstupy závislou proměnou. Vzájemným porovnáním v různém časovém období se dá zjistit, jak se mění efektivita v organizaci a současně sledovat faktory, které se za dané období změnil.¹⁹ Porovnáním těchto údajů lze odpovědět na otázku, zda se ve sledovaném období měnila efektivita v organizaci a jaké byly vstupní faktory, které dané změny ovlivňovaly (policejní reforma).

Nezávislá proměnná je identifikovaná jako hlavní vstupy do organizace. V případě Policie ČR jsou jako vstupy do organizace identifikovány zdroje a pravomoci. Zdroje v Policii lze chápat jakožto prostředky dané ze státního rozpočtu na financování cílů a úkolů organizace (oproštěné od všech výdajů, které přímo nesouvisí s policejní prací). Jedním ze zdrojů organizace jsou také lidské zdroje, které jsou ovlivněny financováním a jsou tak jejich subkategorií. V rámci výzkumu jsou důležité reformní změny, které jsou dané legislativou a které se v práci nazývají pravomoci. Tyto změny byly identifikovány ze dvou zdrojů, primárně na základě objektivních změn v legislativě. Následně byly stanoveny váhy jednotlivých změn na

¹⁷ SMITH, P and A STREET. 2005. Measuring the Efficiency of Public Services: The Limits of Analysis. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)*. vol. 168, n. 2.

¹⁸ SKOGAN, Wesley G. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public Administration Review*. 1976, roč. 36, č. 3, s. 278-286. ISSN 00333352. s. 279.

¹⁹ SKOGAN, Wesley G. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public Administration Review*. 1976, roč. 36, č. 3, s. 278-286. ISSN 00333352.

základě provedení expertních rozhovorů s policisty z různých oddělení na různých úrovních řízení. Rozhovory s policisty pomohly identifikovat legislativní změny, které měly a neměly v praxi účinek. Odpovědi respondentů v rámci výzkumu se rovněž staly velmi cenným zdrojem pro identifikaci důležitých zákonných změn. V rámci rozhovorů bylo také možno zachytit praktický efekt jednotlivých změn pravomocí.

Závislá proměnná jsou hlavní výstupy, které organizace v rámci své práce produkuje - v případě Policie České republiky lze jako hlavní výstupy identifikovat objasněnost jednotlivých druhů zjištěné kriminality spáchané v České republice. Míra objasněnosti jednotlivých druhů zjištěné kriminality představuje stupeň úspěšnosti Policie v boji se zločinem, což představuje jeden z hlavních ukazatelů efektivity.²⁰ Pro přesnější a detailnější zachycení objasněnosti je celková zjištěná kriminalita rozdělena do šesti kategorií, tak abychom mohli nezávisle srovnávat za dané časové období různé druhy objasněnosti kriminality. Celková zjištěná kriminalita byla rozdělena na kriminalitu související s dopravními nehodami, násilnou, mravnostní, majetkovou, hospodářskou a ostatní kriminalitu. Toto rozdělení kopíruje dlouhodobě uznávanou klasifikaci kriminality.²¹ Rozdělení umožnilo očistit výsledky od jevů, které by mohly ovlivnit objasněnost, jako je například ekonomická krize, která může mít dopad na celkový vývoj kriminality, ale nejvíce se projeví u kriminality majetkové.

Za každý rok z let 2005-2012 byly analyzovány policejní zdroje a pravomoci a byly srovnávány s objasněností u jednotlivých druhů kriminality. Hlavní zdroj dat pro objasněnost kriminality byla policejní statistika kriminality. V práci byly použity výstupy z policejních statistik z let 2005-2012. Roční statistiky byly upraveny tak, aby splňovaly zvolený model konceptu kriminality. Na základě těchto dat byly sestaveny grafy, které zachycují vývoj objasněnosti jednotlivých druhů kriminality za celé sledované období. Cílem výzkumu bylo hledání závislostí (korelace) mezi vstupy (zdroje a pravomoci) a výstupy (objasněností kriminality).

²⁰ SKOGAN, Wesley G. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public Administration Review*. 1976, roč. 36, č. 3, s. 278-286. ISSN 00333352. nebo RICHARD, Pierre J., Timothy M. DEVINNEY, George S. YIP a Gerry JOHNSON. Measuring organizational performance:

²¹ MAGUIRE, Mike, Rodney MORGAN a Robert REINER. *The Oxford handbook of criminology*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc., 2007, xxvii, 1185 p. ISBN 01-992-0544-2.

Sledované období bylo rozděleno na dvě stejně dlouhá období. Období let 2005-2008 je v práci pokládáno za období, kdy Policie ČR pracovala v nezměněných a ještě nereformovaných podmínkách. Období let 2009-2012 je období, kdy Policie ČR pracovala již ve změněných reformovaných podmínkách. Za každé toto období byla provedena analýza trendu objasněnosti podle jednotlivých segmentů (za období před reformou a po reformě). Toto srovnání umožnilo zachytit hlavní trendy v oblasti objasněnosti v letech 2005-2012. Nakonec bylo provedeno srovnání jednotlivých trendů v období před reformou a po reformě. Vyhodnocením trendů a změn v objasněnosti kriminality byla zodpovězena výzkumná otázka, zda reformní změny měly nebo neměly efekt na efektivitu Policie ČR.

Struktura práce

Struktura práce je následující. V první kapitole jsou popsány změny v Policii ČR od roku 1989. V druhé kapitole je zpracován vlastní výzkum mezi respondenty z řad Policie ČR. V této kapitole jsou identifikovány reformní změny v Policii let 2007-2009 a je provedena důkladná analýza rozhovorů. Ve třetí kapitole je provedeno vyhodnocení dat z rozhovorů a ze statistik. Ve čtvrté kapitole je provedena analýza efektivity reformy na základě definované metodiky výzkumu. V závěru jsou shrnuty výsledky práce a nastínění dalšího možného postupu širšího výzkumu.

1 Policejní reformy v České republice

1.1 Policie po roce 1989

Po konci studené války a konci totalitního komunistického režimu v České republice postupně začala vznikat i nová Policie ČR, založená na demokratických základech. Vzápětí po pádu komunismu vyvstaly pro nově se rodící Policii velké výzvy, které nebyly spojeny jen s její demokratickou přeměnou. Změna ve společensko-ekonomických aspektech, amnestie prezidenta republiky, vznik nových vlastnických struktur (které byly předchozím režimem potlačeny), nové formy kriminality a otevření hranic zapříčinilo prudký nárůst zjištěné kriminality. Tento trend dominoval v prvních letech po pádu komunistického režimu, než se situace v letech 1994-1995 stabilizovala.²²

Změny v Policii v souvislosti s demokratizací společnosti neproběhly bez problémů. Podle nových návrhů měla být Policie jak pod politickou kontrolou, tak politicky nezávislá.²³ Problém politické kontroly Policie nebyl nikdy uspokojivě vyřešen a výraznější změna v kontrole byla provedena až se vznikem generální inspekce bezpečnostních sborů.²⁴ V devadesátých letech proběhla částečná reforma Policie spojená s modernizací policejních složek a s jejich částečnou decentralizací, kdy byly přeneseny některé pravomoci a odpovědnost na nižší policejní složky. V této době také začaly vznikat nové speciální útvary s celostátní působností, což bylo zapříčiněno reakcí na výskyt nových druhů kriminality. Policie začala více spolupracovat se zahraničními bezpečnostními sbory, tak jak začala aktivně reagovat na zvětšující se přeshraniční kriminalitu a především na nárůst organizované kriminality.

Určitou záštitu a pomoc při transformaci Policie v ČR vzalo na sebe Nizozemské království. Cílem bylo reformovat Policii ČR podle nizozemského vzoru a dlouhou

²² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Aktualizace koncepce Ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a doktríny Policie ČR*. Praha, 1996. s. 2-3.

²³ KRULÍK, Oldřich. The Police of the Czech Republic on its way from repressive force to the service for the public. [prezentace]. Praha: Ministerstvo vnitra české republiky, [cit. 26.3.2013]. s. 15.

²⁴ Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů. Účinný od 1. ledna 2012.

dobu byl přejímán jako vzor nizozemský model Policie, který se v západní Evropě jevil a dosud stále považuje za jeden z nejlepších.²⁵ Postupem času byly přejímány i zkušenosti jiných policejních sborů západní Evropy. V této době došlo rovněž k navázání spolupráce s britskou policií na základě iniciativy ministra vnitra a vstřícným krokům britského velvyslanectví v ČR.²⁶ Vidět britskou Policii jako vzor pro Policii ČR je ale z mnoha aspektů problematické. Britská Policie je založena na respektu a autoritě, vlastnostech, které jsou výsledkem kulturních a jedinečných okolností, které proběhly na britských ostrovech v posledních dvou stoletích.²⁷ Tento historicky vytvořený stav bohužel nelze jednoduše přenést a aplikovat na podmínky v našem státě. I přes tyto problémy v kulturních kořenech, spolupráce s britskou policií pokračovala.²⁸ Do roku 2004 proběhly určité dílčí změny, aby se Policie přiblížila evropským standardům a byla plně připravena na vstup do EU a Schengenského prostoru.

1.2 Změny Policie po roce 2004

Od roku 2004 se obecně začalo mluvit o potřebě policejní sbor rozsáhleji reformovat. K reformě bezpečnostních složek došlo za působení druhé Topolánkovi vlády v letech 2007-2009, kdy byl ministrem vnitra Ivan Langer. Potřebu reformovat policejní sbor bylo stanoveno jako cíl i v prohlášení koaliční vlády. Vláda se zavázala, že uskuteční reformu Policie ČR, tak aby se zlepšily pracovní podmínky ve sboru a současně došlo k zlepšení policií poskytovaných služeb.²⁹ Reforma Policie byla

²⁵ Nizozemská Policie byla v letech 1993-1994 také rozsáhle reformovaná. Například byla sjednocena obecní a státní Policie do jednotného sboru. Vidět v polici Nizozemského království vzor bylo trochu problematické, neboť nová reorganizovaná struktura nizozemské Policie nebyla dlouhodobě vyzkoušená. Více v: POLITIE. *Policie v Nizozemí*. Limburg Zuid, 1998.

²⁶ Více v: LEONARD, D.A., A. GALLOWAY, M. BROWN a J.V. MERTL. HUMBERSIDE POLICE. *Fourth Report on Policing Problems, Organisational Requirements and Training Needs in the Czech Republic*. England, 1994.

²⁷ NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3. s. 691.

²⁸ Například: DONNELLY, John a Anndy MACKAY. POLICIE JIŽNÍHO YORKSHIRU. *Komunikace v rámci Policie České republiky*. Praha, 2003.

²⁹ *Programové prohlášení Vlády České republiky*. 2007. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolaneck-2/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf

představena na Žofínském fóru 30. října 2008 ministrem vnitra Ivanem Langerem a policejním prezidentem Oldřichem Martinů.³⁰

³⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009.

2 Realizace výzkumu pomocí expertních rozhovorů s policisty

V této část diplomové práce je detailně popsán kvalitativní výzkum mezi policisty České republiky s cílem identifikovat hlavní reformní změny a jejich účinky. Cílem této kapitoly je přiblížit základní charakteristiku respondentů, způsob vedení expertních rozhovorů a analytické vyhodnocení těchto rozhovorů.

V rámci této kapitoly jsou prezentovány některé názory respondentů, jde vždy jen o ilustrativní přiblížení, které nemělo vliv na kvantitativní vyhodnocení rozhovorů.

2.1 Charakteristika respondentů

Výzkum mezi respondenty proběhl na území České republiky od začátku listopadu 2012 do 4. dubna 2013. Před uskutečněním vlastních rozhovorů byl proveden jeden pilotní rozhovor, na základě kterého byla vypracována metodika rozhovoru - vyříděny otázky a osnova rozhovoru. Tento rozhovor nebyl zařazen do výzkumu, ale sloužil jako předloha pro následující rozhovory a jejich provedení.

V rámci vlastního výzkumu bylo provedeno celkem třináct expertních rozhovorů s respondenty z oboru vnitřní bezpečnosti. Jeden rozhovor byl později vyřazen, neboť nesplňoval kritérium pracovního zařazení u Policie. Jedenáct rozhovorů bylo provedeno s příslušníky Policie ČR a jeden s bývalým policejním prezidentem. Přehled respondentů je uveden v tabulce č. 1. Rozhovor s bývalým policejním prezidentem byl proveden s cílem zmapovat situaci Policie v devadesátých letech a tehdejší přístup ke změnám a reformám v Policii. Tento rozhovor nebyl do výzkumu zařazen, ale sloužil pro informativní potřebu autora, aby si mohl utvořit ucelenější obraz o policejních reformách a stavu Policie v devadesátých letech. Autor také získal některé cenné informace v rámci e-mailové korespondence s jednotlivými policisty. Respondenti z řad Policie byli vybíráni tak, aby představovali co největší spektrum hodnotí a funkcí v rámci struktury Policie. Cíleným výběrem respondentů bylo dosaženo, že mohly být zachyceny reformní změny na všech úrovních policejní hierarchie. Při výběru byl brán zřetel i na to, aby policisté byli z různých pracovních

oblastí Policie. Toto zachycení je klíčové, neboť jak se později ukázalo z rozhovorů, reformní změny se dotkly odlišně různých policejních pracovišť a to na různých úrovních Policie. V rámci výzkumu byly na nejnižším stupni Policie provedeny rozhovory s pracovníky obvodních oddělení (řídícími pracovníky). Na střední úrovni byly provedeny rozhovory s pracovníky územních odborů a krajských ředitelství. Na celostátní úrovni byly provedeny rozhovory s pracovníky celostátních útvarů Policie. V rámci výběru respondentů bylo zohledněno geografické členění republiky. Pokud možno byly rozhovory provedeny v různých oblastech České republiky. Rozhovory byly provedeny s příslušníky Policie z Prahy, Vysočiny, Středočeského, Jihočeského, Plzeňského, Ústeckého a Zlínského kraje. Při výběru respondentů byl dbán zřetel na to, aby byli ve výběru zahrnuti respondenti, pracující v oblastech jak s nízkou tak s vysokou mírou kriminality. Autor předpokládá, že v oblastech s vysokou mírou kriminality, jako je například Ústecký kraj se reformní změny musí projevit nejzřetelněji, neboť zde jsou policisté vytíženi nejvíce, a tak jakákoliv změna se jich přímo dotýká v rámci výkonu své práce.

Tabulka 1: Charakteristika respondentů

	Pohlaví	Vzdělání	doba celkové služby u Policie	Pozice	Oddělení	Kraj
1	M	vysokoškolské	25	specialista	územní odbor	Plzeňský
2	M	vysokoškolské	21	specialista	krajské ředitelství	Vysočina
3	M	vysokoškolské	8	specialista	krajské ředitelství	Vysočina
4	M	vysokoškolské	27	vedoucí pozice	územní odbor	Zlínský
5	M	vysokoškolské	29	vedoucí pozice	krajské ředitelství	Zlínský
6	M	vysokoškolské	18	specialista	celorepublikový útvar policie ČR	Praha
7	M	vysokoškolské	8	specialista	územní odbor	Středočeský
8	Ž	vysokoškolské	21	specialista	celorepublikový útvar policie ČR	Praha
9	M	vysokoškolské	14	vedoucí pozice	obvodní oddělení	Jihočeský
10	M	vysokoškolské	30	vedoucí pozice	obvodní oddělení	Jihočeský
11	M	vysokoškolské	22	vedoucí pozice	obvodní oddělení	Ústecký

Zdroj: autor

Pro výběr respondentů autor využil skutečnosti, že je souběžně studentem Policejní akademie. Na půdě Policejní akademie se autor setkává se studenty

dálkového studia, kteří často slouží u policie mnoho let. Tyto studenti byli jednou ze skupin, přes kterou byly vyhledávány kontakty na možné respondenty rozhovorů (některé rozhovory byly provedeny přímo s dálkovými studenty policejní akademie z řad policistů, často jde i o policisty pracující v Policii více než dvacet let). S žádostí o rozhovor nebyli osloveni všichni dostupní respondenti, ale jen ti, kteří byli pro výzkum relevantní a splňovali předem dané kritéria (pracovní pozice a dlouhodobý služební poměr u Policie ČR).

Respondenti byli nejčastěji oslovováni na základě kontaktů autora a doporučených kontaktů. Tento postup přispěl k vyšší důvěře při rozhovorech. Mnohem náročnější bylo přesvědčit k rozhovoru policisty, které autor přímo neznal, nebo mu nebyli doporučeni. Například rozhovor v ústeckém kraji na obvodním oddělení se podařilo domluvit až po mnoha telefonátech a bezpočtu zaslaných emailů na různá policejní oddělení. Rozhovor byl nakonec i v tomto případě proveden ve velmi přátelském duchu a byly zodpovězeny všechny kladené otázky. Při výběru respondentů byla použita metoda sněhové koule a účelového výběru.³¹ Vždy po skončení rozhovoru byli respondenti osloveni, zdali by nemohli doporučit na rozhovor dalšího policistu.

Mezi respondenty převažovali muži, věk policistů se pohyboval v rozmezí od třiceti do šedesáti let. Všichni respondenti byli vysokoškolsky vzdělání a pracovali na vyšších a spíše řídicích funkcích (vedoucí, zástupci vedoucích) nebo jako specialisté v daném oboru. Při výběru respondentů byl dbán zřetel, aby policisté pracovali u Policie ČR nejméně posledních 8 let, a aby byli přímými účastníky reformních změn a byli zaměstnanci Policie ve sledovaném období let 2005-2012. Průměrná délka pracovního zařazení u Policie se pohybovala okolo 20 let s tím, že nejdéle sloužící respondent pracuje u police již 30 let a nejkratší sloužící respondent pracuje u Policie 8 let.

Zajímavé bylo, že při rozhovorech na některých pracovištích byli respondenti velmi otevření. Často vyjádřili překvapení, že se touto problematikou vůbec někdo zabývá. Tyto okolnosti vedly k větší míře objasnění některých okruhů otázek a

³¹ BIERNACKI, Patrick a Dan WALDORF. 1981. Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling. *Sociological Methods & Research*. vol. 10, n. 2.

celkovému dobrému porozumění. Všechny rozhovory se vedly ve velmi přátelské rovině a většinou byly zodpovězeny všechny kladené otázky. Respondenti vždy odpovídali jen na problematiku, která se jich dotýká v rámci výkonu své práce. Pokud otázka směřovala na problematiku, která nespadá pod kompetence oddělení, kde daný policista pracuje, nebyla daná otázka zodpovězena. Průměrná délka rozhovorů se pohybovala okolo sedmdesáti pěti minut, s tím že nejkratší rozhovor trval pouze třicet minut a nejdelší dvě a půl hodiny. Některé rozhovory byly provedeny přímo na policejních pracovištích. V některých případech byly rozhovory provedeny na půdě Policejní akademie. Pokud byly rozhovory provedeny na pracovištích respondentů, byly autorovi ukázány i konkrétní pracovní podmínky, postupy při provádění úkonů a vybavení pracovišť. Všechny tyto okolnosti měly pozitivní efekt a umožnily autorovi lépe pochopit souvislosti a problémy spojené s reformou Policie.

2.2 Metodika provádění rozhovorů

Při vlastní realizaci rozhovoru se postupovalo podle předem dané osnovy a s předem připravenými otázkami, které byly zacíleny na reformní změny. V některých případech byly tyto připravené osnovy předem poslány emailem respondentům, aby se mohli seznámit s rozsahem a obsahem dotazů. Respondenti byli dotazováni na základě polo-strukturovaného rozhovoru.³² Jednotlivé otázky byly seskupeny do jednotlivých témat následovně:

VSTUPNÍ INFORMACE

- Policejní pracoviště
- Délka pracovního úvazku u Policie
- Primární činnost (pracovní zařazení)

ZMĚNY V PRAVOMOCÍCH POLICIE

- Změny týkající se asistence soudům a exekutorům
- Omezení asistence Policie u sportovních utkání
- Změny v oblasti dohledu nad silničním provozem

³² HOLSTEIN, James A a Jaber F GUBRIUM. *The active interview*. Thousand Oaks: SAGE Publications, c1995, vii, 85 p. ISBN 08-039-5895-1.

- Ostatní změny v pravomocích Policie

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA POLICIE

- Vznik krajských ředitelství Policie
- Změny ve financování jednotlivých složek

POLICEJNÍ ŠKOLSTVÍ

- Policejní odborné kurzy
- Středoškolské a vysokoškolské vzdělávání

PERSONÁLNÍ SITUACE

- Personální politika útvaru
- Stávající situace na útvaru

MODERNIZACE POLICIE - ELEKTRONIZACE PRÁCE A SNÍŽENÍ BYROKRACIE

- Technické vybavení a projekt P1000
- Elektronizace práce a policejní informační systémy
- Interní akty řízení
- Přístup k internetu

PREVENCE KRIMINALITY

- Koncept „community policing“
- Spolupráce s obcemi a jinými subjekty (fyzické osoby, právnické osoby)

OSTATNÍ DOPLŇKOVÉ OTÁZKY

- Finanční ohodnocení policistů
- Doplnující otázky
- Celkové hodnocení reformy

Vzhledem k různému zařazení policistů v různých oborech činnosti a odlišném stupni policejní struktury, většina policistů nemohla odpovědět vždy na všechny otázky, neboť ne všechny témata se jejich oddělení nebo jejich primární činnost

týkaly. K větším rozdílům docházelo hlavně mezi obvodními odděleními a celostátními útvary. Vzhledem k tomu, že rozhovory se často dotýkaly citlivých informací, nebyly rozhovory nahrávány. V průběhu rozhovoru si autor dělal průběžné poznámky. Tyto poznámky byly vždy po uskutečnění rozhovoru co nejrychleji přepsány a utříděny tak, aby byla zachována jejich vypovídající hodnota. Se všemi respondenty bylo dohodnuto, že informace získané při rozhovoru budou využity při psaní diplomové práce, že nikde nebudou uvedeny žádné informace umožňující identifikaci respondenta. Respondentům byla zaručena plná anonymita. Jedním z cílů tohoto postupu bylo, aby se respondenti nebáli říct svůj názor a hodnotit otevřeně reformní kroky. Všichni respondenti souhlasili s použitím informací v diplomové práci.

Jedním z cílů rozhovoru byla snaha zjistit názor respondenta na reformní změny v Policii ČR v letech 2007-2008 a zjistit hodnocení těchto změn a názor, zda daná změna byla ku prospěchu práce Policie nebo ne. Na konci rozhovoru byly sporné otázky vždy ještě jednou zopakovány, aby nemohly být autorem špatně interpretovány.

2.3 Analýza rozhovorů

V této část práce je provedena detailní analýza rozhovorů. Autor se snaží o identifikaci všech důležitých reformních změn, jejich hodnocení a jejich reálný dopad na Policii. Hodnocení reformních kroků je primárně prováděno na základě zjištěných informací od respondentů. V této části je kladen důraz jak na jednotlivé zákonné úpravy jednotlivých změn, tak i na zkušenosti policistů s aplikací těchto změn v policejní praxi. V této části práce jsou v některých případech pro ilustraci uvedeny konkrétní výpovědi respondentů k jednotlivým změnám.

2.3.1 Změny v pravomocích Policie

Změny v pravomocích Policie se nejvíce dotkly obvodních oddělení Policie (jde o nejnižší složku v rámci policejní struktury). Významně se rovněž dotkly krajských ředitelství a místních odborů. Nejméně se pak dotkly celorepublikových útvarů, které často pracují v odlišném režimu než obvodní oddělení a územní odbory. Většina reformních změn měla za cíl šetřit práci policejních sil a snížit jejich zatížení.

Doručování zásilek

V rámci policejní reformy byla provedena zákonná změna, jejímž účelem bylo omezit policejní doručování zásilek soudů a jiných státních orgánů.³³ Tato změna se výhradně týká obvodních oddělení, která mají doporučení zásilek soudů a státních orgánů v rámci Policie na starosti. Cílem bylo ušetřit obvodním oddělením prostředky a čas. Je vcelku logické zbavit Policii této povinnosti, přesunout agendu nebo změnit režim doručování zásilek tak, aby ji nemusela provádět Policie, která je ve svém důsledku velmi drahým poštovním doručovatelem. Průměrná doba doručování zásilky se pohybuje okolo 3-6 hodin s tím, že některé zásilky se doručují až na několikátý pokus (započítány jsou všechny výjezdy, včetně marných) a průměrně se na doručení podílí dva policisté, někdy i policejní vozidlo. Ušetřený čas a prostředky tak měly být použity na důležitější práci. Tato změna nabyla účinnosti v roce 2009. Jak vyplynulo z rozhovorů a z praxe policistů, daná zákonná změna fungovala zhruba jeden rok, dokud se objem doručování fakticky nevrátil do stejných čísel jako před rokem 2009, neboť hlavně soudy se naučily danou změnu efektivně obcházet a znovu využívat Policii na doručování svých nedoručitelných zásilek. Policisté z obvodních oddělení k tomu uváděli:

Soudy napíší, že se nepodařilo zásilku doručit a na základě toho žádají Policii ČR o doručení. My jsme pak podle zákona povinni takovou zásilku doručit a nás to velmi vytěžuje, nemáme čas na důležitější úkoly. (respondent č. 9)

Podle policistů z obvodních oddělení nebyla tato zákonná změna úspěšně dotažena do konce. Již během roku 2010 doručovali stejné množství zásilek jako před rokem 2009 a tedy nedošlo k šetření času a prostředků Policie a změna se tak dle mínění respondentů minula svým primárním účinkem. Vyskytl se ale i názor, že daná změna by byla stejně zbytečná, neboť poštovné je dnes tak drahé, že je často rychlejší, levnější a mnohdy i důraznější doručovat tyto písemnosti policisty při pěších obchůzkách.

³³ Zákon č.141/1961 Sb. O trestním řízení soudním (trestní řád), podle §62 doručuje nedoručitelné zásilky Policie ČR. Tyto úkoly nejčastěji plní obvodní oddělení Policie ČR

Tabulka 2: Hodnocení doručování zásilek

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Doručování zásilek	0	4	1	6

Zdroj: autor

V tabulce č. 2 je uvedeno hodnocení respondentů k dané zákonné změně. Šest respondentů na danou problematiku neodpovědělo, jeden respondent měl neutrální názor a čtyři respondenti danou změnu hodnotili negativně. Závěrem lze říci, že reforma doručování zásilek se minula svými účinky a doručování zásilek se vrátilo do agendy Policie. V důsledku toho nedošlo k ušetření práce na straně Policie. Policie ČR je tedy nadále využívána jako doručovatel, přestože jde o velmi neefektivní a drahý způsob jak doručovat zásilky státních orgánů.

Asistence Policie ve sportovních zařízeních

Velmi výraznou změnou učiněnou v rámci policejní reformy bylo omezení asistence policistů ve sportovních zařízeních při sportovních událostech. Tato změna byla motivována snahou ušetřit síly a prostředky Policie na jiné potřebnější úkoly. Hlavní odpovědnost za bezpečnost na sportovních utkáních byla přenesena na majitele sportovního zařízení a jeho pořadatelskou službu.³⁴ Využití Policie při zabezpečení veřejného pořádku ve sportovních zařízeních je možné teprve poté, kdy vlastník sportovního zařízení přes veškerá učiněná opatření nebyl schopen vlastními silami zabezpečit klid a pořádek. Účelem této změny bylo, aby Policie nenahrazovala pořadatelskou službu ve sportovních zařízeních.³⁵ Z provedeného výzkumu mezi policisty vyplynulo, že ale k výraznějšímu šetření sil a prostředků nakonec nedošlo. Policisté uváděli například tyto výhrady:

Daná změna není efektivní ve smyslu, že by šetřila síly Policie. V obvodním oddělení máme několik policistů, kteří jsou zařazeni k pořádkové jednotce, a ty na akce musím vysílat. Nezaznamenal jsem změnu, že by bylo výjezdů méně (většinou

³⁴ Zákon č.115/2001 Sb. O podpoře sportu. V tomto zákoně jsou uvedeny v §7a povinnosti vlastníka nebo provozovatele sportovního zařízení týkajících se bezpečnosti osob. Policie ČR podle tohoto zákona zakročí až poté, co provozovatel, nebo vlastník sportovního zařízení není schopen vlastními prostředky obnovit veřejný pořádek.

³⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. REFORMA POLICIE ČR: legislativní část. Praha.

musím poslat 4 lidi a to až na 8 hodin). Tito policisté pak chybějí pro úkoly našeho oddělení a to nás zatěžuje. (respondent č. 11)

Vždy po vyhodnocení stupně a míry rizika konkrétního sportovního utkání se nasazuje obdobný počet sil a prostředků k zabezpečení veřejného pořádku jako před reformou. Jedinou změnou, kterou reforma přinesla, je že policisté nejsou soustředěni přímo ve sportovním zařízení, ale většinou někde blízko v krátké dojezdové vzdálenosti. (respondent č. 4)

Aspekt nepřítomnosti ve sportovním zařízení má za následek delší odezvu na případné narušení veřejného pořádku a stěžuje případný zákrok ve sportovním zařízení.

Tabulka 3: Hodnocení omezení asistence při sportovních utkání

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Omezení asistence při sportovních utkání	0	5	0	6

Zdroj: autor

V tabulce č. 3 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Pět respondentů hodnotilo danou změnu negativně a šest neodpovědělo. Celkově nepřinesla tato změna výrazné zlepšení a šetření policejních sil.

Omezení asistence exekutorům

Všichni respondenti, kterých se týkala zákonná změna omezující asistenci exekutorům při provádění jejich výkonů v rámci exekuční činnosti, ji hodnotili pozitivně. Nově v zákoně o Policii je možná asistence Policie jen u případů, kdy exekutor nebo soudní vykonavatel nemůže provést výkon rozhodnutí z důvodů ohrožení svého života nebo zdraví.³⁶ O asistenci Policie může požádat jen v případě, že si účinnou ochranu nemohl zajistit jinak, nebo jen s vynaložením velkého úsilí. O

³⁶ V zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky je v § 21 o Poskytování ochrany a součinnosti při provádění exekuce a výkonu rozhodnutí výslovně uvedeno, že Policie poskytne ochranu osobě pověřené výkonem rozhodnutí za podmínky, že tato osoba nemůže provést výkon rozhodnutí z důvodů ohrožení svého života nebo zdraví a o poskytnutí této ochrany požádá. V žádosti o ochranu se musí uvést konkrétní důvody, z nichž obava z ohrožení života nebo zdraví osoby vyplývá. V zákoně je dále uvedeno, že lze poskytnout exekutorovi součinnost při provádění exekuce a to za úhradu pokud si exekutor nemůže ochranu zajistit jinak.

poskytnutí této ochrany musí požádat.³⁷ Podle respondentů exekutoři v minulosti často nadhodnocovali a zveličovali míru rizika s cílem, aby policisté museli provést asistenci. V mnoha případech zneužívali situace a přítomnost Policie používali k zastrašování dlužníků. Touto změnou došlo k výraznému snížení počtu asistencí exekutorům a tím k úspoře policejních sil na důležitější úkoly (obvodní oddělení provádějí asistenci exekutorům jen sporadicky maximálně třikrát do roka - tento údaj se ale může lišit, pokud jde o oblast s vysokou nezaměstnaností). Nebylo zaznamenáno, že by v důsledku této změny došlo k ohrožení práce exekutorů nebo soudních vykonavatelů v rámci vykonávání jejich činnosti.

Tabulka 4: Hodnocení omezení asistence exekutorům

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Omezení asistence exekutorům	5	0	0	6

Zdroj: autor

V tabulce č. 4 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Pět respondentů hodnotilo změnu pozitivně a šest respondentů neodpovědělo. Závěrem lze říct, že zákonnou změnou se výrazně snížila zatíženost policistů všech základních útvarů.

Navýšení horní hranice škody při dopravní nehodě pro povinnou asistenci Policie

Výraznou reformní změnou je změna zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích z 1. ledna 2009, kdy byla zvýšena horní hranice škody při povinné asistenci policie u dopravní nehody. Horní hranice škody byla zvýšena z 50 000 Kč na 100 000 Kč. Touto změnou došlo k výraznému omezení policejních zásahů u dopravních nehod a občané si nehody se škodou do 100 000 Kč, pokud nedošlo k následkům na zdraví osob, řeší sami pomocí formulářů o nehodě.³⁸ Hodnocení této změny se lišilo na různých odděleních. Zajímavým zjištěním bylo, že

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *REFORMA POLICIE ČR: legislativní část*. Praha.

³⁸ Doporučen je evropský záznam o dopravní nehodě, který slouží jako záznam pro pojišťovnu. Více: Vyjádření k povinnosti mít ve vozidle záznam o dopravní nehodě. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2008 [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/zaznam_nehody/zaznam_nehody.htm

v některých krajích řeší problematiku nehod speciální oddělení a někde tato problematika spadá pod obvodní oddělení. Většina policistů z různých oddělení se shodla, že daná zákonná změna přinesla výrazný pokles policejních výjezdů k dopravním nehodám. Na jednom obvodním oddělení jsem se ale setkal s názorem, že daná změna přinesla úplný opak, a od té doby musí jezdit ke každé banální nehodě, neboť v zákoně není striktně dáno, že nelze Policii volat při nehodě se škodou nižší než 100 000Kč. Toto tvrzení bylo ojedinělé.

Na druhé straně tato zákonná změna ale přinesla podle tvrzení některých respondentů negativní výsledky v rámci boje s trestnou činností. Mnohá oddělení zaznamenala zvýšení nápadu pojistných podvodů v souvislosti s fingovanými dopravními nehodami s nižší škodou. Podle neformálních informací od zaměstnanců pracujících u pojišťoven se dnes blíží podvodnému jednání více než třetina hlášených škodných událostí.

Tabulka 5: Hodnocení změny horní hranice škody při dopravní nehodě

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Změna horní hranice škody při dopravní nehodě	4	1	0	6

Zdroj: autor

V tabulce č. 5 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Čtyři respondenti hodnotili změnu pozitivně, jeden respondent negativně a šest respondentů neodpovědělo. Celkově tato změna přinesla šetření policejních sil a prostředků.

Vstup do živnostenských provozoven

Dobře hodnocenou reformní změnou mezi respondenty byla nová policejní pravomoc vstupovat do živnostenských provozoven. Policie má podle nového zákona o Policii z roku 2008 možnost vstupovat do živnostenských provozoven bez předchozího zdlouhavého zajišťování povolení.³⁹ Většina respondentů poukazovala,

³⁹ V zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky je v § 41 upravena pravomoc Policie vstupovat v živnostenské provozovně do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické

že dnes mohou provádět efektivněji kontroly, tam kde dříve získání povolení ke vstupu bylo zdlouhavé a to ve svém důsledku vedlo k zmaření prvotního úkonu. Podle některých respondentů má tato změna pozitivní vliv při vyšetřování skutků týkající se nelegálního prodeje padělaných výrobků nebo krácení daní v oblasti prodeje zboží. Tato změna pozitivně ovlivnila vyšetřování mnohých trestných činů zvláště pak hospodářského a majetkového charakteru.

Tabulka 6: Hodnocení nové pravomoci vstupu do živnostenských provozoven

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Vstup do živnostenských provozoven	6	0	3	2

Zdroj: autor

V tabulce č. 6 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Šest respondentů hodnotilo danou změnu pozitivně, tři neutrálně a dva neodpověděli.

2.3.2 Změny organizační struktury Policie

V rámci reformy Policie došlo k největším změnám v rámci organizační struktury Policie. Od začátku roku 2010 vzniklo postupně celkem 14 nových krajských ředitelství Policie ČR, která mají vlastní subjektivitu.⁴⁰ Krajská ředitelství Policie jsou samostatnou účetní jednotkou, která má pravomoci samostatně nakládat s přidělenými finančními prostředky. Krajský ředitel získal v nové struktuře Policie jak vysoké pravomoci, tak i zodpovědnost. Zákonnou změnou došlo k centralizaci policejních činností na krajích. Změna struktury Policie byla provedena, aby nové uspořádání Policie kopírovalo správní a politické rozdělení České republiky na kraje. Toto rozdělení má přinést zvýšení akceschopnosti Policie a zlepšení komunikace v rámci policejních útvarů.

osoby a to v rámci plnění konkrétních úkolů Policie. V případě že nelze přístupu do těchto prostor sjednat, je policista oprávněn provozovnu otevřít a v případě nutnosti i za použití síly.

⁴⁰ Účinnost § 8 odstavce 2, který ustanovuje krajské ředitelství v zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, byla posunuta až k 1. lednu 2012. Většina krajských ředitelství vznikala již začátkem roku 2010 přetvořením stávajících krajských ředitelství (Policie byla členěna podle staré správní struktury na 8 krajů).

Tabulka 7: Hodnocení změn organizační struktury Policie ČR

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Změna organizační struktury Policie ČR	5	4	1	1

Zdroj: autor

Hodnocení změny struktury Policie nebylo jednoznačné. V tabulce č. 7 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Pět respondentů hodnotilo danou změnu pozitivně, čtyři negativně, jeden neutrálně a jeden neodpověděl. Respondenti uváděli, že po vzniku krajských ředitelství se výrazně zlepšila komunikace mezi obvodními, místními a krajskými policejními odděleními. Podle některých respondentů je krajské ředitelství flexibilnější jednotkou v rámci Policie a umí velmi rychle reagovat na momentální potřeby svých podřízených oddělení. Mnozí respondenti si pochvalovali zrychlení komunikace v rámci kraje a zrychlení reakce na aktuální potřeby, například zvýšení prostředků na nákup benzínu, rychlé vyřízení oprav. Například obvodní oddělení si mohou velmi rychle zjistit, kolik mají prostředků na provoz a tím efektivněji plánovat svoji činnost.

Podle mnohých respondentů se lépe a hospodárněji investují přidělené prostředky, když s nimi disponuje krajské ředitelství, než když vše bylo řízeno z policejního prezidia. Krajské ředitelství má také lepší a flexibilnější možnosti jak reagovat na bezpečnostní situaci v celém kraji. Vyskytly se tak tyto názory:

Díky vzniku krajských ředitelství se zrychlila komunikace s finančními odbory, které jsou teď přímo na kraji. Lze si například po telefonu velmi rychle zjistit, kolik našemu oddělení ještě zbývá finančních prostředků k odčerpání do konce měsíce. Díky tomu lze efektivněji naplánovat policejní práci na oddělení. (respondent č. 9)

Respondenti, kteří danou změnu hodnotili negativně, poukazovali na mnohé problémy spojené s novou strukturou. Nejčastější byla kritika hospodaření s přidělenými prostředky a neadekvátní odezvou na aktuální potřeby jednotlivých útvarů. Pro příklad cituji některá sdělení policistů, které kritizují opatření vzniklá na úrovni krajských ředitelství, která byla ve svém důsledku problematická.

Na základních útvarech Policie se díky vzniku krajských ředitelství nezměnilo prakticky nic a naopak došlo k dalším úsporným opatřením, která byla nařízená z kraje. Někdy máme pocit, že je pořizován nepotřebný majetek, zatímco materiál, který potřebujeme, nemáme. Například se u nás na oddělení vyměnily kancelářské dveře, ale nemáme prostředky na kancelářský papír nebo na poštovné. (respondent č. 4)

Na benzín do služebních aut většinou máme, ale musíme se chovat maximálně hospodárně. V rámci zvýšení a hlídání hospodárnosti z kraje bylo do všech vozidel našeho oddělení nainstalováno GPS sledování vozidel přes mobilní operátory, abychom měli přehled, kam vozidla jezdí a nedocházelo k jejich zneužíváním k soukromým účelům. Bohužel dané opatření mělo za následek zcela opačný efekt, neboť policisté mají strach stát na místě, aby nevzniklo podezření, že v autech spí, a tak například jezdili třeba stále dokola a chovali se naprosto neefektivně a ve svém důsledku projezdili více benzínu. Daným opatřením vznikly další náklady vynaložené za platby telekomunikačním operátorům, které tvoří až desítky tisíc. (respondent č. 4)

Původní myšlenka, že krajské ředitelství budou disponovat vlastními prostředky, byla dobrá, ale za nynějšího stavu výrazného podfinancování všech složek se lepší iniciativa z kraje nemůže stejně projevit. (respondent č. 11)

Některé názory policistů byly ještě radikálnější, a považují krajské ředitelství jako nadbytečný článek v rámci policejní struktury, který ještě více byrokratizuje policejní činnost a odčerpává policejní síly, které by mohly být využity lépe v jiných oblastech.

Lze tedy shrnout, že na změnu organizační struktury, související se vznikem krajských policejních ředitelství, existuje mezi respondenty mnoho odlišných názorů. Na základě výpovědi respondentů nelze tedy danou změnu jednoznačně vyhodnotit. Do jaké míry bude tato změna ku prospěchu a zvýšení efektivity Policie, nelze zatím plně usuzovat. Například podle názoru bývalého policejního prezidenta jsou územní celky velikosti kraje moc velké pro úspěšnou policejní práci při odhalování trestné

činnosti. Vhodnějšími územní celky co do velikosti byly okresy. Tuto vizi sdíleli i někteří respondenti z řad policistů.

2.3.3 Policejní školství

V celku logicky se jedním z pilířů policejní reformy stalo vzdělávání policistů a policejní školství obecně. Vzdělání a profesionalita policistů je v současné době nezbytností. Policie vykonává velmi různorodou činnost, při které využívá mnoha specializovaných odborníků. Policejní školství je jednou z možností, jak si takové odborníky vyškolit. V rámci reformy bylo proklamováno vzdělávání policistů jako priorita. Z výzkumu mezi respondenty vyplynulo, že rozsah a možnosti policejních kurzů pro policisty, kteří se chtějí vzdělávat, je dostatek a někdy už převyšují poptávku. Podle respondentů se v posledních letech nabídka kurzů hodně rozšířila. Tento trend je viditelný také na Policejní akademii České republiky v Praze, která poskytuje každý rok více kurzů pro policisty z výkonu služby. Z výpovědi některých respondentů vyplynulo, že policejních kurzů je dokonce zbytečně moc:

Policejních kurzů je v poslední době hrozně moc. Často na ně musíme policisty přemlouvat. Vzniká problém, že policisté, kteří byli vysláni na kurz, chybí potom ve výkonu služby. Vzniká dojem, že kurzy vznikají hlavně z důvodů udržení přebujelého policejního školství, než z důvodu zvýšení profesionality policistů. (respondent č. 4)

Vyskytl se dokonce i názor, že aby byly naplněny konkrétní policejní kurzy, jsou na ně posíláni policisté, kteří o ně prakticky nemají zájem a neslouží k jejich odbornému vzdělávání, neboť jde o problematiku mimo jejich hlavní pracovní zařazení.

Kvalitu kurzů hodnotili respondenti ve velké míře pozitivně. V souhrnu lze konstatovat, že v rámci reformy došlo k zvětšení nabídky odborných kurzů. Na obvodních odděleních jsou policisté v průměru nejméně jednou do roka posíláni na kurz nebo jiný obdobný druh vzdělávání. Podle názoru většiny respondentů není nikomu, kdo se chce dále vzdělávat, v tom bráněno. Platí to i o studiu na vysoké škole.

Policejní kurzy lze hodnotit velmi pozitivně. Máme k dispozici různé jazykové a odborné kurzy k aktuálním problematikám. Je vidět velmi zřetelný pokrok v rámci kvality a množství nabízených kurzů. Před 15 lety skoro žádné kurzy pro policisty neexistovali. Jediným problémem je, že vysílání policistů na kurzy citelně personálně zatěžuje již teď hodně zatížené oddělení. (respondent č. 11)

V několika rozhovorech se objevila vysoká nespokojenost respondentů s rezortním policejním školstvím. Tato kritika byla nejčastěji od respondentů, kteří byli na vedoucích funkcích. Většina respondentů se shodla, že současné rezortní školství dostatečně nepřipravuje policisty na jejich povolání a nový policisté se musí dlouze a pracně zaučovat pod dohledem zkušenějších policistů přímo na oddělení. Podle většiny vedoucích zaučování trvá několik let, než se z nováčka stane policista schopný samostatného výkonu. Kritika se týkala jak středního policejního školství, tak policejní akademie České republiky v Praze, která podle nich není v současné době schopná plně krýt potřebu praxe. Tento trend komplikuje organizaci práce na přetížených policejních služebnách. Respondenti také poukazovali na nesmyslné doplňování vzdělání policistů na školách, které nemají s policejní činností a prací veskrze nic společného. Konkrétně respondenti poukazovali na to, že kvůli změně zákona o služebním poměru je na mnohých funkcích vyžadováno vysokoškolské vzdělání, ale není určeno jaké, a tak si policisté doplňují vzdělání v odlišných oborech, jen aby splnili tento požadavek.⁴¹ Kritika doplňování vzdělávání se objevila i mezi respondenty:

Dnes plno policistů studuje na vysokých školách. Je ale otázkou, k čemu jim bude v Policii vzdělání, které nemá s policejní prací nic společného. Je velký rozdíl mezi absolventy Policejní akademie a absolventy jiných vysokých škol. (respondent č. 11)

⁴¹ Na tento problém bylo upozorněno například v: BEČVÁŘ, Josef et al. *Jak efektivní jsou české a slovenské represivní složky?: stíhání korupce a závažné hospodářské kriminality - situace, postupy a doporučení*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2007, 117 s. ISBN 978-808-7123-027. s. 28-29.

Tabulka 8: Hodnocení změn v policejním školství

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Změny v policejním školství (kurzy)	4	5	2	0

Zdroj: autor

V tabulce č. 8 je uvedeno hodnocení respondentů dané zákonné změny. Čtyři respondenti hodnotili školství pozitivně, pět negativně a dva neutrálně. Podle výsledku průzkumu mezi respondenty lze shrnout, že rezortní policejní školství se potýká s mnoha problémy a nedostatečně připravuje nové policisty na budoucí povolání. Policejní kurzy v rámci Policie ale byly hodnoceny vesměs pozitivně. Lze ale namítnout, zda problém policejního školství je vůbec řešitelný, neboť policejní práce je různorodá a příprava na rezortních školách nikdy nebude moci celou tuto problematiku obsáhnout. Podle autora platí staré policejní rčení, že policistou se člověk stane až dlouhodobou praxí. Změny provedené v rámci policejního školství lze vyhodnotit až po delší době, tudíž je třeba tuto proměnou brát více okrajově. Dalším problémem vysokého policejního školství je, že provádí v praxi nevyužitelnou výzkumnou činnost.

Na základě svého statutu má Policejní akademie České republiky v Praze provádět vědeckou činnost pro potřeby Policie ČR. Tuto funkci však plní pouze formálně, výstupy Policejní akademie jsou uživatelsky jen málo využitelné a jsou nepropojené s policejní praxí.⁴²

Problémem Policie je také jazyková vybavenost policistů, která se nezlepšuje i přes existenci mnoha jazykových kurzů pro policisty. Problém jazykové vybavenosti policistů se týká i pracovníků na vysokých řídicích úrovních Policie.⁴³

⁴² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. Praha, 2005. s. 5.

⁴³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. Praha, 2005. s. 5.

2.3.4 Personální situace

V rámci reformy nebylo zprvu počítáno se snížením stavů policistů, ale naopak s jejich zvýšením, tak aby byly naplněny všechny potřeby Policie. Problematika vhodného počtu policistů ve státě je složitá a ovlivňuje ji více faktorů. Na toto téma bylo zpracováno mnoho komparativních studií, které srovnávají počty policistů v jednotlivých státech a měří policejní hustotu. Vhodný počet policistů nelze jednoduše doporučit, záleží spíše na přístupu státu k vnitřní bezpečnosti a možnostech financování policejního sboru.⁴⁴

V letech 2007-2008 byla provedena velká náborová kampaň do Policie, která byla mnohými respondenty velmi kritizovaná. Tato kampaň totiž do řad Policie ve velké míře nepřivedla kvalitní uchazeče (v rámci kampaně byli sníženy nároky na nové policisty a to se projevilo v jejich nižší kvalitě). Tento problém byl respondenty charakterizován následovně:

V letech 2007 až 2008 byli do Policie nabrání často nevhodní uchazeči. V Policii se těmto lidem často říká „rychlakvašky“, neboť nedostali dostatečný výcvik a často z Policie zase rychle odcházejí. (respondent č. 10)

Jeden z názorů proč při náborové kampani byli vybráni ve velké míře nevhodní uchazeči je, že nebyla prováděna žádná bezpečnostní prověrka (šetření v místě bydliště, prověřování referencí uchazečů), což mnohdy vedlo k přijetí osob s neakceptovatelným osobnostním profilem pro policejní práci.⁴⁵ Podpora přijímání příslušníků národnostních menšin k Policii ČR je také nedostatečná.⁴⁶ Tento poznatek je v přímém rozporu s doporučením mnohých odborníků, kteří poukazují, že

⁴⁴ *Mezinárodní komparativní studie o policejních sborech*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky - Odbor bezpečnostní politiky, 2012.

⁴⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. Praha, 2005. s. 3.

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. Praha, 2005. s. 3.

personální politika Policie musí reflektovat dnešní postmoderní společnost a to tím, že musejí být zaměstnávány ve větší míře jak ženy, tak příslušníci etnických minorit.⁴⁷

Po roce 2009 se přehodnotila personální situace v Policii a započalo postupné snižování policejních stavů. Obecně byl do roku 2009 stav policistů stabilizovaný. Snižování stavů je prováděno nejčastěji rušením míst a zastavením plošného nábory policistů. Snížení stavů se dotklo více či méně prakticky všech složek Policie, od obvodních oddělení až po útvary s celostátní působností.

Tabulka 9: Personální situace

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Personální situace	0	6	5	0

Zdroj: autor

V tabulce č. 9 je uvedeno hodnocení respondentů personální situace v Policii. Šest respondentů hodnotilo personální situaci negativně a pět neutrálně. Někteří respondenti uváděli, že došlo k omezení policejní práce, kdy je upřednostňována jen nejnaléhavější činnost a není čas na druhotné činnosti jako je prevence v rámci konceptu „community policing“.

Nejčastější kritika na početní stavy byla spojena s nestíháním práce. Pro ilustraci jsou zde uvedeny některé názory respondentů:

Na oddělení pro kontrolu zbraní a bezpečnostního materiálu jsme již jen tři z původních pěti policistů. Naši práci lze charakterizovat tak, že opravdu nestíháme a provádíme jen tu činnost, která je nám striktně daná zákonem. Již nemáme čas na preventivní kontroly zbraní v provozovnách (při prodeji) nebo například na mysliveckých honech. (respondent č. 2)

Stav kriminalistů na úseku boje s hospodářskou kriminalitou je velmi podhodnocen a policisté jsou přetížení úkoly. Ideální stav by byl o nejméně třetinu více. (respondent č. 5)

⁴⁷ Více v: NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3. s. 691-692.

Nedostatek policistů je časovaná bomba, už teď je to nahraně. Pokud nám odejdou další policisté do civilu, bude naše oddělení těžko zajišťovat svoji současnou zákonem danou činnost. Naše místní oddělení mělo v roce 1997 celkem 28 policistů, dnes je nás již jen 18. V nočních směnách často slouží již jen dva policisté, a pokud odjedou na výjezd, na oddělení nikdo nezůstává. (respondent č. 10)

Personální situace není dobrá, stále nám odcházejí policisté a také se zvětšila fluktuace lidí. Pro příklad: na našem územním odboru bylo 433 tabulkových míst a 413 skutečných v roce 2007, 511 tabulkových a 490 skutečných v roce 2008 a dnes máme 413 tabulkových míst a skutečných 404. Problém je také, že za současné situace nelze některé policisty povyšovat, i když si to zaslouží, neboť chybějí peníze. (respondent č. 11)

V našem regionu bylo kvůli nedostatku policistů zrušeno několik obvodních oddělení. Některé oddělení byly nahrazeny policejními stanicemi, ale to je spíš jen úlitba starostům, neboť policejní stanice v zásadě nic neřeší. Pro nás je naopak velmi problematické za současné situace zajišťovat jejich provoz, a je to pro nás větší zátěž než přínos. (respondent č. 11)

V České republice je v současné době více než 200 koncových policejních oddělení (policejních stanic), kde není udržován nepřetržitý provoz.⁴⁸ Policejní stanice jsou udržovány z nejbližších obvodních oddělení, která jsou tím, že musí zajišťovat jejich provoz zatěžovány. V rámci rozhovorů s respondenty se objevily i odlišné názory na personální situaci v Policii.

Současný personální stav je adekvátní současné situaci, dříve bylo policistů zbytečně moc. Pokud by se ale začal dále snižovat počet policistů na našem oddělení, už by to znamenalo, že bychom museli omezit některé služby. (respondent č. 9)

Z rozhovorů s respondenty vyplynulo, že současný personální stav Policie je nedostačující. Většina se shodla, že jsou nuceni omezovat některé činnosti. Celkově záleží na tom, jak bude Policie plnit veřejnou zakázku při zabezpečování veřejného

⁴⁸ KRULÍK, Oldřich. *Porovnání trendu vývoje kriminality v České republice se zahraničními trendy. Předpokládané trendy v oblasti vývoje kriminality v České republice: Navrhovaná opatření*. Praha, 2012. s. 2.

pořádku. Lze také uvažovat o větším přenesení některých činností na městskou policii, nebo jiné organizace. Současný personální stav je podle mnohých respondentů na hraně, kdy je Policie schopná zabezpečit základní policejní činnosti vyplývající ze zákona.

Jedním z problémů v oblasti personalistiky je obsazování vedoucích míst u Policie ČR takzvaným „žabákováním“. Jde o politické obsazování důležitých pozic v Policii, které se děje legální cestou výběrových řízení ale za neobvyklých okolností a velmi rychlým tempem. Termín „žabákování“ se vžil pro situaci, kdy někteří policisté rychlými přeskoky ve funkčním zařazení se velmi rychle dostávají z nižších policejních funkcí do funkcí vyšších. Těmito změnami ve funkčním zařazení se mohou na vysoké pozice v Policii dostat i méně zkušené policisté, kteří však mohou být za tento rychlý postup zavázání politické elitě řídicí současnou Policií.⁴⁹ Tento druh obsazování služebních míst se stal českou policejní specialitou a byl nejvíce rozšířen v době provádění reformních změn.⁵⁰ I dnes mnozí vysocí činitelé v policejním sboru mají svoji minulost spojenou se „žabákováním“ (podle některých zdrojů).

2.3.5 Modernizace, elektronizace a snížení byrokracie

Modernizace Policie

V rámci reformy Policie došlo k výrazné modernizaci vybavení policejních služeb a policejních prostředků. Z výpovědí respondentů vyplynulo, že modernizace se nejvíce dotkla nižších policejních útvarů a prakticky se nedotkla útvarů s celostátní působností. Tyto útvary ale byly podle vyjádření policistů vždy lépe vybaveny, než ostatní složky Policie. Podle většiny respondentů byla modernizace pozitivně akceptována, neboť výrazně zlepšila pracovní podmínky řadových policistů. Samozřejmě se vyskytly určité pochybnosti, zda lze modernizaci Policie počítat mezi reformní kroky, neboť k modernizaci by tak jako tak muselo

⁴⁹ RAŠEK, Antonín. Proč se „žabákuje“ v policii. *Právo*. 2007.

⁵⁰ ZIMMEL, Vladimír. Policejní žolíci a jejich role v předvolebním (un)fair play (web Naši politici.cz, 11.12.2009). In: *Mgr Vladimír Zimmel* [online]. 2009 [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://zimmel.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=110&Itemid=60

stejně dojít, navíc modernizace je kontinuální proces přizpůsobení se dosaženému stavu pokroku:

Modernizace a nákup nového vybavení pro Policii byl určitě prospěšný, ale jde snad o normální vývoj v rámci státní instituce. Není třeba tady velkolepě mluvit o policejní reformě, neboť nákup nových aut, radarů, rekonstrukce pracovišť a jiných zařízeních se musel tak jako tak udělat. (respondent č. 9)

Někteří respondenti kritizovali některé přímé kroky v rámci modernizace:

Pro nás šlo o směšný projekt. Něco nám sice bylo modernizováno, ale bylo toho málo. Na našem oddělení máme například problémy s počítači. Používáme vyřazené počítače z úřadu práce a jsme za ně rádi. (respondent č. 11)

Tabulka 10: Hodnocení technické modernizace

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Technická modernizace	5	4	1	1

Zdroj: autor

V tabulce č. 10 je uvedeno hodnocení respondentů k modernizaci v Policii. Modernizaci hodnotilo pět respondentů pozitivně, čtyři negativně, jeden měl neutrální názor a jeden na tuto otázku neodpověděl. Podle výsledku průzkumu mezi respondenty nelze konstatovat, zda modernizace Policie byla pozitivním nebo negativním krokem v rámci reformy, neboť i v rámci modernizace se vyskytli negativní zkušenosti.

Elektronizace práce Policie

V rámci reformy byly nemalé prostředky investovány do elektronizace policejní práce. Policie používá pro svoji práci velké množství různých informačních systémů a nelze se v daném rozsahu práce zabírat všemi. V rámci reformy bylo největším úspěchem uvedení do provozu elektronického systému evidence trestního řízení (ETŘ). Tento systém byl postupně zaváděn od roku 2008 a dnes je používán skoro všemi složkami Policie. Jde o jednotný informační systém Policie, kam se zaznamenává nápad trestné činnosti a související informace. Dnes je tento systém

dále rozšířen a propojen se státním zastupitelstvím. V rámci systému lze vyhodnocovat různé statistiky, územní pokrytí a nápad trestné činnosti v rámci dané lokality. Systém funguje na několika úrovních s tím, že databázová úroveň systému kopíruje rozdělení podle krajů.

V rámci hodnocení systému ETR se objevuje zajímavé zjištění ohledně jeho používání. Respondenti z obvodních oddělení a územních odborů, kteří nejčastěji zadávají informace do systému, si stěžují na jeho složitost a zdlouhavé zadávání údajů do systému:

ETR nás v praxi velmi zatěžuje, neboť vyplnění všech položek do systému je zdlouhavé a není výjimkou, že i jeden případ trestné činnosti vyplňuje policista až šest hodin. (respondent č. 10)

Z hlediska požadavků, které jsou dnes na vyšetřovatele kladeny je ETR efektivnější systém než všechny předešlé. Na druhou stranu je nutno podotknout, že řádné vyplňování některých subsystémů tohoto informačního systému je zdlouhavé a nemá nic společného s policejní činností. (respondent č. 7)

ETR je dobrý systém ale chybí mu celorepublikové propojení. Zatím funguje jen na úrovni kraje. Například při lustrování osoby nelze dohledat, zda osobu nemají rozpracovanou v jiném kraji. (respondent č. 3)

Principiálně efektivní systém pro Policii. Z hlediska vývojáře jde ale o systém budovaný zezdola, který ve svých počátcích nebyl projektován na celostátní úroveň a tím je zbytečně krkolomný a složitý. V budoucnu lze předpokládat, že jeho rozšíření nebo úprava na celostátní úroveň bude velmi složitá. Takto velký systém měl být vyvíjen profesionální firmou a založen na robustní databázové technologii. (respondent č. 6)

I přes některé tyto nedostatky si většina respondentů systém chválí. Zvláště pak policisté, kteří používají systém k vyhledávání a hledání souvislostí v oblasti trestné činnosti.

ETR je velký krok vpřed, je efektivní, vše se dá velmi rychle vyhledávat a vyhodnocovat. Pro kriminalisty jde o systém, který zjednodušuje práci a lze díky tomuto systému vyhledávat i skryté souvislosti mezi jednotlivými trestnými činy.
(respondent č. 1)

Zajímavým zjištěním bylo, že některé celostátní útvary neměly dlouhou dobu přístup do ETR. Pokud chtěly v ETR něco vyhledat, musely se většinou obrátit na někoho známého z řad policistů, který do systému přístup měl, a to nebylo systémové řešení. Toto přijde autorovi velmi nelogické, neboť celostátní útvary by měly mít ze své podstaty přístup do informačních systémů nižších policejních složek (registrů). Je ale opodstatněné, aby přístup nadřízených složek k vyšetřovaným případům byl omezen tak, aby nedocházelo k ovlivňování jednotlivých případů.

Tabulka 11: Hodnocení elektronizace policejní práce

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Elektronizace policejní práce	5	5	1	0

Zdroj: autor

V tabulce č. 11 je uvedeno hodnocení respondentů elektronizace policejní práce. Pět respondentů hodnotilo elektronizaci pozitivně, pět negativně a jeden neutrálně. Na základě odpovědí respondentů nelze danou změnu jednoznačně vyhodnotit.

Tabulka 12: Hodnocení plošného zavedení internetu

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Plošné zavádění internetu	8	1	2	0

Zdroj: autor

V tabulce č. 12 je uvedeno hodnocení respondentů k plošnému zavedení internetu na policejních odděleních. Osm respondentů hodnotilo zavedení internetu pozitivně, jeden negativně a dva neutrálně. Všichni respondenti se shodli, že dnes mají policisté k internetu bezproblémový přístup. Na základě odpovědí respondentů lze tuto změnu jednoznačně kladně vyhodnotit.

Snížení byrokracie v práci Policie

Asi největším problémem Policie, který se v rámci reformy proklamoval, že bude odstraněn, bylo snížení byrokracie a to hlavně ve formě snížení počtu interních předpisů a jejich sjednocení. Jak vyplynulo z rozhovorů s respondenty, k žádnému snížení počtu aktů řízení nedošlo, ale naopak jejich počet se ještě zvětšil. Jedním z důvodů, proč došlo ke zvýšení počtu řízení lze vidět například v rámci „nabalovacího efektu“, který byl popsán nezávisle na sobě několika respondenty. Policejní prezidium vydá například v rámci metodiky vyšetřování násilných trestných činů nový akt řízení. Tento akt je poslán na krajské ředitelství, kde je dále upraven krajskými metodiky a tím vznikne další akt řízení. Na územním odboru je k aktu přidáno další doporučení a tím vznikne další interní akt řízení. K policistovi na nižším stupni tak doputují již celkem tři akty řízení, s kterými se musí seznámit. Podle respondentů nejvíce interních aktů řízení pochází z policejního prezidia a ministerstva vnitra. Většina respondentů hodnotí množství interních aktů velmi negativně. Průměrně se seznamují s nařízeními i jeden celý den v měsíci. Většinou respondenti uváděli tyto informace:

V mnoha ohledech jsem zahlcen interními akty řízení. Nelze uvést konkrétní dobu seznamování, ale je to v průměru zdlouhavé. Až polovina interních aktů řízení se netýká policejní činnosti. (respondent č. 7)

Záleží, zda dobře fungují řídicí pracovníci a zejména jejich odhad a zkušenosti, které akty řízení jsou důležité pro jejich pracovníky. Pokud vedoucí alibisticky dává k seznámení všechny akty řízení, jsou policisté zbytečně zahlceni. (respondent č. 10)

Nikdo to zas tak moc nečte, sám jsem se už seznámil s tolika interními akty řízení, že to snad lze počítat do milionů. (respondent č. 3)

Některé akty řízení, s kterými se musím seznamovat, jsou naprosté blbosti, například to, že se v nějakém dokumentu mění slovosled slov, nebo něčí titul. To abych se musel s takovými pokyny seznamovat, mi přijde absurdní a zatěžuje mě to. (respondent č. 9)

Většinou se všemi interními akty seznamuji jen já (vedoucí oddělení) dále přeposílám jen to co je podle mě důležité. Tato práce mě zbytečně vytěžuje, neboť často jde o naprosté blbosti. (respondent č. 11)

Snížení byrokracie bylo jedno z důležitých témat policejní reformy, ale bohužel k tomu nakonec nedošlo.

Tabulka 13: Hodnocení snížení aktů řízení

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Snížení aktů řízení	0	10	1	0

Zdroj: autor

V tabulce č. 13 je uvedeno hodnocení respondentů k snížení aktů řízení. Deset respondentů se vyjádřilo negativně, s tím, že zaznamenali naopak další nárůst vnitřních instrukcí a aktů v průběhu reformy. Jeden respondent se vyjádřil neutrálně. Jak vyplynulo z rozhovorů, snížení byrokracie reformou nebylo dosaženo. Řešení tohoto problému by mohlo spočívat v tom, že by každý policista byl vybaven jednoduchou příručkou, která se týká výkonu práce. Tento systém již dříve fungoval u Policie ČR. Obdobný systém funguje například ve Velké Británii.

Na problém vysoké byrokracie z důvodu alibismu bylo poukazováno již dříve například v dokumentu „postřehy k současnému stavu Policie“, který byl vytvořen jako podklad pro ministra vnitra v roce 2005.⁵¹ V dokumentu jsou zmíněny určité obavy z invence v Policii ČR a sílícímu trendu alibismu, kdy je přehazována odpovědnost na nižší články policejní hierarchie. Bylo také poukázáno na malé sebevědomí řídicích pracovníků. Samotné akty řízení často nerespektují reálné možnosti jejich praktické aplikace. Velké množství aktů řízení znamená, že jejich alespoň základní zvládnutí policisty je prakticky nemožné. Dalším problémem, který se v Policii prohlubuje, je převládající pocit, že Policie ČR má konat na základě těchto

⁵¹ MINISTERTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY - ODBORU BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. 2005, Praha. s. 12.

aktů řízení a nikoli na základě zákonů, a tím se vlastně ještě více prohlubuje neznalost zákonů, které jsou jimi zastíněny.⁵²

2.3.6 Prevence

Prevence kriminality je jednou z důležitých policejních činností. Většina respondentů uvedla, že díky napjatým rozpočtům a často neadekvátní personální situaci na odděleních nemohou klást na prevenci velký důraz. Prevence trestné činnosti je v současné době nejvíce omezována. Respondenti většinou uváděli tyto informace:

V současné době prakticky jen řešíme nápad trestné činnosti a s tím se snažíme něco dělat. Na preventivní činnost není čas. (respondent č. 11)

Rozvoj konceptu „community policing“

V rámci policejní reformy byl proklamován koncept „community policing“ jakožto politiky Policie na úrovni obvodních oddělení. Tento koncept je založen na bližší spolupráci s obcemi a občany a je často proklamován v státech západní Evropy.

Koncept „community policing“ vznikl jako reakce na pochybnosti ohledně tradičního přístupu k policejní práci založené jen na restriktivním boji s kriminalitou. Filozofie „community policing“ je založena na faktu, že Policie nemůže úspěšně pracovat, předcházet nebo bojovat s kriminalitou bez dobré spolupráce s veřejností. Veřejnost (občané) se tak v rámci tohoto konceptu mění z pasivního příjemce policejní ochrany ve více aktivní vykonavatele veřejného pořádku v rámci užší spolupráce s policií.⁵³ Je známo, že lidé žijí v určitých geograficky identifikovatelných hranicích (komunitách), a na tyto komunity je zaměřena policejní činnost.⁵⁴ Policie slouží jako rádce a koordinátor různých aktivit v rámci prevence kriminality a

⁵² MINISTERTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY - ODBORU BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Postřehy k současnému stavu Policie ČR*. 2005, Praha. s. 12.

⁵³ NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3. s. 717-718.

⁵⁴ FRIEDMANN, Robert R. *Community Policing: comparative perspectives and prospects*. Hertfordshire: Harvester wheatsheaf, 1992. ISBN 0-7450-0522-5. s. 13

prohlubování spolupráce v rámci komunity.⁵⁵ Mezi hlavní aktivity v rámci „community policing“ patří rozšířená spolupráce Policie se samosprávnými celky (obcemi a kraji), nevládními organizacemi, občany a právníckými osobami. K aktivitám patří koordinační smlouvy, komunitní plánování, preventivní projekty s neziskovými organizacemi nebo veřejná setkání s občany. Ve všech situacích je preferován proaktivní přístup k řešení problémů a odstraňování příčin kriminality.⁵⁶ Například ve Velké Británii mají na starosti „community policing“ speciálně vyškolení policisté (community support officers).⁵⁷

Tabulka 14: Hodnocení rozvoje konceptu "community policing"

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Koncept "community policing"	1	3	3	4

Zdroj: autor

V tabulce č. 14 je uvedeno hodnocení respondentů ke rozvoji konceptu „community policing“. Tento koncept vnímal pozitivně jeden respondent, tři respondenti negativně a tři neutrálně. Čtyři respondenti neodpověděli. Z odpovědí většiny respondent vyplivalo, že koncept „community policing“ je vhodný, ale je to stejná práce, která se již v polici dlouhodobě dělá, a je jen jinak nazvaná. Mnoho respondentů také upozorňovalo, že vzhledem k personální situaci není moc prostředků na preventivní činnost a tedy na uvádění tohoto konceptu do praxe.

Koordinační dohody

V rámci policejní reformy byl zřízen institut koordinačních dohod mezi policií a obcemi. Koordinační dohody jsou určeny pro stanovení kooperace mezi obcí a příslušným policejním útvarům a mají sloužit k uplatnění konceptu „community policing“. Koordinační dohody mají také sloužit ke stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Stanovení úkolů obce a Policie v oblasti prevence a stanovení podílu – personálního, materiálního a

⁵⁵ NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3. s. 717-718.

⁵⁶ Police of the Czech republic, Past - Present - Future. [prezentace]. Praha: Security Policy Department, Ministerstvo vnitra české republiky, [cit. 26.3.2013]. s. 12.

⁵⁷ ROGERS, Colin a Rob LEWIS. *Introduction to police work*. Cullompton: Willan, c2007, xviii, 304 p. ISBN 18-439-2283-5. s. 97

finančního, na plnění uvedených úkolů.⁵⁸ Koordinační dohody mají velký potenciál pro zvýšení efektivity spolupráce mezi Policií, obcemi nebo obecními strážníky. V dohodách lze rozdělit práce tak, aby nedocházelo k dublování činností Policie a obecní policie. Koordinační dohody s Policií uzavřelo více než 2080 obcí (k roku 2011).⁵⁹ V rámci těchto dohod si Policie a obce mají podrobněji vyjasnit i své pravomoci ohledně dohledu nad veřejným pořádkem. Koordinační dohody umožňují sladit aktivity Policie a obcí v určitých zájmových oblastech, zvláště pak v oblasti prevence kriminality a záležitostí zabezpečování veřejného pořádku. V rámci dohod lze také rozdělit sdílení nákladů u konkrétních aktivit. Institut koordinačních dohod je vhodný zejména pro obce, které nemají zřízenou obecní policii, neboť za určitých okolností mohou Policii ČR vypomoci i finančně a tak zlepšit zabezpečování veřejného pořádku.⁶⁰

Daná změna se dotkla hlavně územních odborů Policie (dříve okresních ředitelství) a obvodních oddělení. Někteří respondenti danou změnu přivítali, neboť došlo k lepší komunikaci se starosty a vymezení si pravomocí. Většina policejních útvarů je má uzavřeny se všemi dotčenými obcemi. Někteří je ale považují jen za další nesmyslný papír, který nemá ve svém důsledku dopad. K podstatě stejnému závěru došla i jedna studentská práce, která rozebírala spolupráce mezi Policií, obcemi a obecní policií v Plzni.⁶¹ Někteří respondenti tento institut komentovali takto:

Máme podepsány koordinační dohody se všemi obcemi, ve kterých působíme, ale prakticky to nemá velký dopad. Kdyby byl člověk cynik, dalo by se říct, že jde o další neužitečný papír ve skříni. (respondent č. 9)

⁵⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím*. 2009, Praha. s. 41.

⁵⁹ HRAZIN, Lukáš, Oldřich KRULÍK, Jaroslava NOVÁKOVÁ, Ivo CHAUER, Benedikt VANGELI, Jan BARTOŠEK a David JANSKÝ. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY A STŘEDISKO BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál – II. dopracovaná varianta*. Praha, 2012.

⁶⁰ HRAZIN, Lukáš, Oldřich KRULÍK, Jaroslava NOVÁKOVÁ, Ivo CHAUER, Benedikt VANGELI, Jan BARTOŠEK a David JANSKÝ. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY A STŘEDISKO BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál – II. dopracovaná varianta*. Praha, 2012.

⁶¹ PEŠÍR, R. *Spolupráce policie České republiky a obecní policie při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti se zaměřením na území města Plzně*. Praha, 2012. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze.

Tabulka 15: Hodnocení koordinačních dohod

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Koordinační dohody	2	3	0	6

Zdroj: autor

V tabulce č. 15 je uvedeno hodnocení respondentů koordinačních dohod. Dva respondenti hodnotily danou změnu pozitivně, tři negativně a šest na tuto otázku neodpovědělo. Vzhledem k odpovědím nelze tuto změnu plně vyhodnotit.

2.3.7 Doplnující otázky

V rámci doplňujících otázek byli respondenti osloveni, aby se pokusili definovat svoje názory na policejní reformu a na změny, které nebyly v rámci rozhovoru šířeji nebo vůbec zmíněny. Policisté si s reformou nejvíce spojovali odchod zkušených policistů do civilu, což mělo souvislost s tím, že se stal účinným nový služební zákon.⁶² Tento odchod vnímají jako negativní, neboť není kým v současné době zkušené policisty nahradit.⁶³ Většina policistů si také s reformními změnami spojovala snížení platů průměrně o 10 % (v některých případech až o 20 %, neboť předtím dostávali i příplatky a různé bonusy, které se v rámci šetření nevyplácejí). Je nutno poznamenat že snižování platů a nový služební zákon nebyly prvotně zamýšlené reformní změny. Snižování platů ve státním sektoru je opatření vlády v rámci snižování schodku státního rozpočtu. Objevil se i názor, že by bylo zapotřebí více reorganizovat ústřední republikové útvary, které reformou nebyly dotčeny, neboť jsou podle názoru některých respondentů zbytečně veliké. Každý respondent byl na konci rozhovoru dotázán na celkové hodnocení reformy.

Tabulka 16: Celkové hodnocení reformy

	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl
Celkové hodnocení reformy	4	5	2	0

Zdroj: autor

⁶² Zákon č. 361/2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů byl připraven před reformou v letech 2008-2009 a nabyl účinnosti 1. ledna 2007.

⁶³ Na základě účinnosti nového služebního zákona (odešlo do civilu mnoho zkušených policistů, neboť to pro ně bylo výhodné. Zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2007, tedy ještě před nabytím účinnosti mnoha reformních kroků.

V tabulce č. 16 je uvedeno celkové hodnocení reformy. Čtyři respondenti hodnotili reformu kladně, pět záporně a dva odpověděli, že reforma nepřinesla nic výrazně pozitivního ani negativního.

3 Práce s daty

V rámci práce s daty jsou analyzovány nezávislé a závislé proměnné. Nezávislé proměnné jsou definované jakožto změny dané legislativou v průběhu reformy. Nejčastěji jde o různé změny v pravomocích Policie. Druhou kategorií nezávislých proměnných jsou zdroje Policie dané z rozpočtu státu. Závislá proměnná je definována objasněností zjištěné kriminality v jednotlivých segmentech.

3.1 Analýza změn pravomocí v Policii ČR

Na základě analýzy expertních rozhovorů a podrobném prostudování reformní legislativy byly rozlišeny hlavní reformní změny v Policii ČR v období let 2005-2012. Tyto změny byly zpracovány do tabulky č. 17 tak, že účinnost pravomocí nebo změn v daném roce je dána hodnotou 1. Pokud daná změna nebo pravomoc v daném roce nebyla účinná, je v tabulce vyjádřena hodnotou 0. K účinnosti nejpodstatnějších změn došlo v letech 2008-2009, tedy v době kdy byla reforma Policie ČR prováděna a vstoupilo v účinnost nejvíce reformních zákonů.

Tabulka 17: Přehled změn v Policii v období let 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
změny v pravomocích Policie								
doručování zásilek	0	0	0	0	1	0	0	0
omezení asistence při sportovních utkání	0	0	0	0	0	1	1	1
omezení asistence exekutorům	0	0	0	0	1	1	1	1
změna horní hranice škody při dopravní nehodě	0	0	0	0	1	1	1	1
vstup do živnostenských provozoven	0	0	0	0	1	1	1	1
ostatní změny dané reformou Policie								
změna organizační struktury policie ČR	0	0	0	0	0	1	1	1
změny v policejním školství (kurzy)	0	0	0	0	1	1	1	1
technická modernizace	0	1	1	1	1	1	1	1
elektronizace policejní práce	0	0	0	0	1	1	1	1
plošné zavádění internetu	0	0	0	1	1	1	1	1
snížení aktů řízení	0	0	0	0	0	0	0	0
koncept "community policing"	0	0	0	0	1	1	0	0
koordinační dohody	0	0	0	0	1	1	1	1

Zdroj: autor na základě rozhovorů

Na základě rozhovorů s respondenty bylo zjištěno, že změny v pravomocích Policie ČR měly nejvíce charakter šetření sil a prostředků. Většinou byli pravomoci nebo povinnosti přeneseny na jiné subjekty. Během reformy došlo také ke změnám ve struktuře Policie a došlo k výrazné modernizaci a elektronizace práce sboru.

V rámci reformy byla zpracována legislativní změna, která měla za cíl podstatně zmenšit objem policií doručovaných zásilek. Tato změna nebyla dlouhodobě úspěšná a praktický dopad měla jen na jediný rok 2009, kdy došlo k šetření sil a prostředků Policie. Od roku 2010 Policie doručuje stejný počet zásilek jako před rokem 2009.

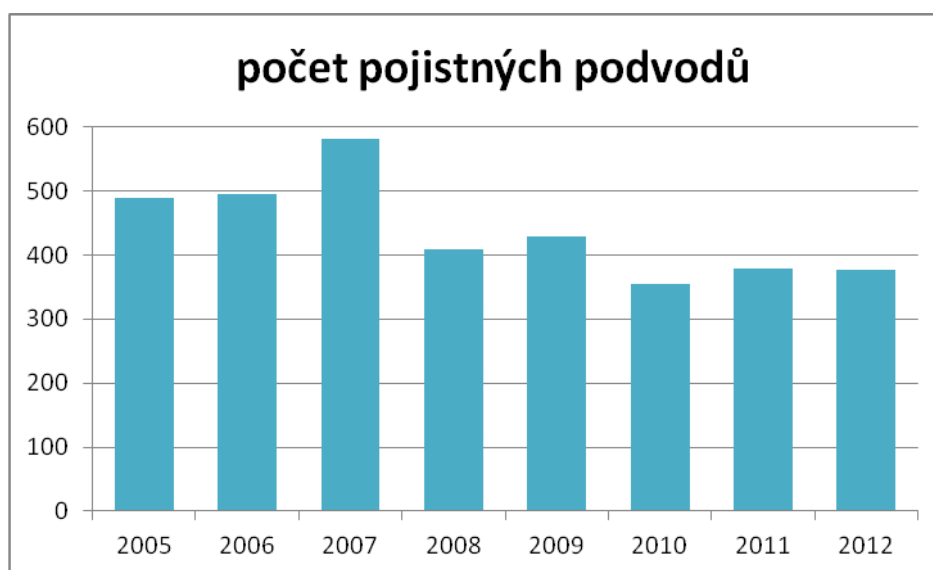
Omezení asistence Policie při sportovních utkáních síly a prostředky Policie ve velké míře nešetří. Legislativní změna měla za cíl, aby Policie ČR nenahrazovala pořadatelskou službu na sportovištích. Jak vyplynulo z rozhovorů s respondenty, daná změna v praxi znamená, že policisté nejsou přítomni ve sportovním zařízení, ale jsou nasazeni v blízké vzdálenosti, tak aby mohli v případě potřeby rychle zakročit a obnovit veřejný pořádek. Omezení asistence policistů ve sportovních zařízeních je platné od roku 2010, ale velké šetření prostředků a sil Policie danou změnou bohužel nebylo dosaženo, neboť policisté jsou nasazováni ve stejném počtu a na stejnou dobu jako před touto změnou.

Pozitivní změnou v rámci šetření prostředků a sil Policie ČR byla změna, která ve velké míře omezila asistenci policistů exekutorům při provádění jejich exekuční činnosti. Díky změně omezení asistence exekutorům, provádějí asistenci policisté jen ve výjimečných případech, kdy je důvodná obava z ohrožení života a zdraví exekutora. Od začátku roku 2009 došlo ke skokovému omezení asistencí a bylo tím dosaženo šetření policejních sil a prostředků. Daná změna se proto projevila v šetření času a prostředků Policie ČR.

Jak vyplynulo z rozhovorů s respondenty, navýšení horní hranice škody pro povinnou asistenci policistů při dopravní nehodě, mělo za následek snížení policejních výjezdů k silničním dopravním nehodám. Tato změna platná od roku 2009 ve výsledku šetří policejní síly a prostředky. Druhotným efektem dané reformní změny je, že na mnoha odděleních bylo podle respondentů zaznamenáno zvýšení nápadu trestné činnosti spojené s fingovanými nehodami s nižší škodou (obecně pojistných

podvodů). Tento trend však nebyl potvrzen ve výstupech z policejní statistiky, jak ukazuje graf č. 1. Počet pojistných podvodů se v roce 2009 nepatrně zvýšil, ale již v roce 2010 byl počet pojistných podvodů menší než před reformní změnou. Je ale pravděpodobné, že v důsledku reformy se pojistné podvody mohou mnohem lépe skrývat a tak nejsou oficiálně zaznamenány, neboť většina dopravních nehod není Policií zdokumentována.

Graf 1: Počet pojistných podvodů v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat z policejní statistiky

Reformní změna, která umožňuje policistům jednodušší přístup do živnostenských provozoven, má podle respondentů pozitivní efekt na objasňování hospodářských trestných činů, zvláště spojených s paděláním zboží. Tato změna přinesla podle respondentů mnohem lepší možnosti Policie v boji s kriminalitou (nejčastěji se vstupuje do živnostenských provozoven v rámci kontroly zboží, odhalování padělků a hledáním kradeného zboží).

Změna ve struktuře Policie se nejvíce dotkla nižších a středních policejních útvarů. Vznikem krajských policejních ředitelství, která jsou samostatné účetní jednotky, bylo dosaženo současné decentralizace i centralizace v rámci Policie ČR a přenesení rozhodování o prostředcích a způsobech práce (došlo k decentralizaci ekonomických činností z Ministerstva vnitra ale zároveň k centralizaci činností z okresní úrovně). Touto změnou došlo k snížení organizační struktury z 3 úrovně

na 2 úrovně. Stav před reformou byl následující: řídicí úroveň policejní prezidium, střední úroveň 8 krajských správ Policie a 79 okresních ředitelství. Stav po reformě: policejní prezidium a 14 krajských ředitelství Policie.⁶⁴ Okresní ředitelství nezanikly, ale byly přeměněny na územní odbory. Na územních odborech se dnes koncentrují specializovanější policejní služby. Tato změna má za následek přesunutí rozhodování o využití prostředků blíže k jednotlivým policejním útvarům. Touto cestou mělo být dosaženo zlepšení a zrychlení reakce na aktuální potřeby jednotlivých útvarů. Z výpovědí respondentů nelze zodpovědět, zda tato změna přinesla pozitivní vliv, neboť názory respondentů byli velmi odlišné. Zákonná změna je obsažena v zákoně o Policii ČR, s tím, že její účinnost je dána od začátku roku 2012.⁶⁵ Většina krajských ředitelství funguje ale od roku 2010.

V rámci reformy bylo dosaženo výrazné zlepšení nabídky kurzů pro policisty. Z tohoto trendu lze usuzovat, že se zlepšuje vzdělanost policistů a tím i jejich schopnosti a pracovní výkony. Rezortní školství podle respondentů v současné době ale spíše zaostává a nekryje plně potřeby policejních složek.

Rozsáhlá modernizace Policie provedená v letech 2006-2010 vedla k tomu, že policisté pracují (až na pár výjimek) v mnohem lepších pracovních podmínkách než před policejní reformou. Modernizace se týkala vybavení policistů a rekonstrukcí mnoha oddělení. Dnes je na policejních stanicích mnohem příjemnější prostředí jak pro policisty, tak pro občany, kteří přijdou do styku s policií. Podle výsledku průzkumu mezi respondenty nelze konstatovat, zda modernizace Policie byla pozitivním nebo negativním krokem v rámci reformy, neboť i v rámci modernizace se vyskytli negativní zkušenosti.

K velkému pokroku došlo v rámci elektronizace policejní práce. Od roku 2009 je plně v provozu systém trestního řízení (ETŘ), do kterého se eviduje veškerý nápad trestné činnosti. Tento systém umožňuje propojení mnoha funkcí a v zásadě zlepšení evidence trestných činů a jejich odhalování. Systém umožňuje rozkrývat skryté souvislosti mezi jednotlivými trestnými činy. Ostatní informační systémy, zavedené

⁶⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách*. Praha, 2009. S. 11-12.

⁶⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

v rámci reformy zjednodušily administrativní činnost. Všichni policisté mají dnes přístup na internet, mohou jednoduše sledovat i informace z veřejných zdrojů, které jsou pro jejich práci důležité (přístup na internet nebyl před reformou samozřejmostí ani na celostátních policejních útvarech). Hodnocení systému ETŘ se lišilo podle toho, jak s ním jednotliví policisté pracují. Policisté, kteří do systému ETŘ zadávají data, hodnotili systém negativně a policisté, kteří data ze systému ETŘ využívají, ho hodnotili pozitivně. Nelze tedy jednoznačně vyhodnotit, jestli daný krok byl nebo nebyl pozitivní.

V rámci policejní reformy byla proklamována snaha zredukovat množství interních aktů řízení tak, aby policisté nebyli zbytečně těmito akty přehlčeni a mohli se více věnovat své práci. V rámci reformy ale k tomuto kroku nakonec nedošlo, naopak počet vnitřních aktů řízení se v době reformy ještě zvýšil.

Zavádění konceptu „community policing“ a větší spolupráci s obcemi v rámci koordinačních dohod došlo ke zlepšení preventivní činnosti Policie. Důslednějším naplňování tohoto konceptu brání neuspokojivá personální situace na mnoha odděleních. Preventivní činnost Policie je tak první činností, která se přestává dělat, neboť na ni nejsou prostředky. V posledních dvou letech 2011-2012 většina policejních oddělení řeší již jen nápad trestné činnosti a na koncept „community policing“ jim nezůstávají prostředky a čas.

Na základě této analýzy lze shrnout, že jen některé reformní změny měly vliv na práci Policie a na její efektivitu. Reformní změny v oblasti doručování zásilek policií, omezení asistence Policie na sportovních utkáních a snížení vnitřních aktů řízení se v praxi neprojevily pozitivně, nebo k nim nedošlo, nebo jejich přímý efekt v praxi nebyl zaznamenán. Problematický je také koncept „community policing“, který sice byl v rámci reformy zaveden a na mnoha odděleních spuštěn, ale jeho širší uplatnění brání momentální špatná personální situace. Na mnoha odděleních není čas na preventivní činnost a řeší se jen nápad trestné činnosti.

Reformní změny, které mají vliv na efektivitu Policie, byly identifikovány takto. Jde o změny, které se v praxi projevily a šetří policejní síly, nebo zlepšují vnitřní procesy řízení a práce uvnitř sboru. Tyto změny ve výzkumu definované jakožto

nezávislé proměnné jsou uvedeny v tabulce č. 18. Metodicky tyto proměnné vycházejí z tabulky č. 17 a současně jsou zohledněny výsledky analýzy respondentů. Do tabulky jsou zařazeny i změny, které měly v praxi efekt, ale hodnocení respondentů nebylo k těmto změnám jednoznačné.

Tabulka 18: Nezávislé proměnné – reformní změny

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
změny v pravomocích Policie								
omezení asistence exekutorům	0	0	0	0	1	1	1	1
změna horní hranice škody při dopravní nehodě	0	0	0	0	1	1	1	1
vstup do živnostenských provozoven	0	0	0	0	1	1	1	1
ostatní změny dané reformou Policie								
změna organizační struktury policie ČR	0	0	0	0	0	1	1	1
změny v policejním školství (kurzy)	0	0	0	0	1	1	1	1
technická modernizace	0	1	1	1	1	1	1	1
elektronizace policejní práce	0	0	0	0	1	1	1	1
plošné zavádění internetu	0	0	0	1	1	1	1	1
koncept "community policing"	0	0	0	0	1	1	0	0
koordinační dohody	0	0	0	0	1	1	1	1

Zdroj: autor

Jednou z velkých změn v rámci reformy je přenesení některých pravomocí z Policie na jiné organizační složky státu. Tyto změny jsou velmi specifické a týkají se jen některých oddělení Policie ČR. Tato problematika nebyla zařazena do rozhovorů s respondenty a ani nebyl proveden rozhovor s policistou, kterého by se daná změna týkala.

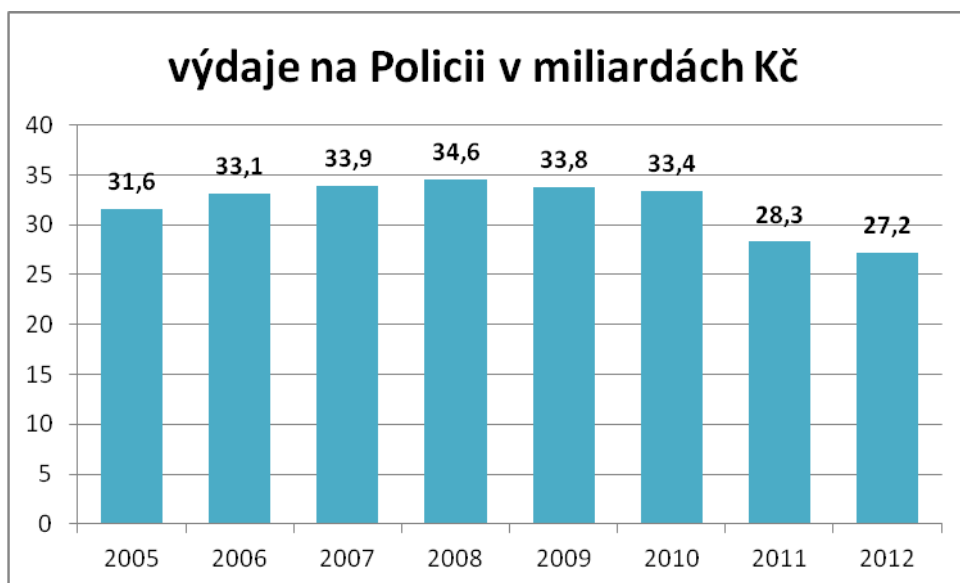
Například v rámci reformy byla přenesena většina agendy cizinecké Policie na ministerstvo vnitra.⁶⁶ Tímto krokem došlo ke zcivilnění celé agendy, která se týká cizinců a jejich pobytů na území České republiky. Cizinecká Policie byla tak z velké části zredukovaná a její agenda se snížila. Dnes obstarává již jen dohledovou činnost (v rámci každého kraje je zřízen odbor cizinecké Policie, který má na starosti kontroly cizinců). Tyto změny nejsou ve výzkumu dále sledovány, neboť jde o specifické změny jen některých činností a jen u některých oddělení.

⁶⁶ zákon č. 326/1999 Sb. O pobytu cizinců na území České republiky.

3.2 Změny ve zdrojích Policie

Nejvíce diskutovanou a v případě této diplomové práce nezávislou proměnou s největším dopadem jsou zdroje Policie dané ze státního rozpočtu. Peněžní zdroje ze státního rozpočtu ovlivňují Policii v mnoha směrech. Zdroje například ve velkém ovlivňují personální situaci Policie, kdy při snižování peněžních zdrojů dochází také ke snižování počtu policistů. Dalším důsledkem snižování zdrojů ze státního rozpočtu je zhoršování vybavení policistů a tím k podstatnému snížení schopností Policie (dáno nedostatkem peněz na kvalitní expertízy, potřebné vybavení nebo třeba benzín). Peněžité zdroje byly sestaveny na základě zpráv o závěrečném účtu Ministerstva vnitra. V těchto zprávách je uvedeno v rámci průřezového ukazatele skutečný rozpočet Policie ČR, vždy za předešlý rok.

graf 2: Výdaje na Policii ČR v miliardách Kč

Zdroj: autor na základě dat z Ministerstva vnitra

Na základě těchto údajů byl vytvořen graf č. 2, který souhrnně ukazuje rozpočtovou situaci police ČR za léta 2005-2012. Z grafu vyplývá, že v průběhu let 2005-2008 se rozpočet Policie navyšoval a vždy přesahoval hranici 30 miliard. Od roku 2008 má rozpočet Policie ČR klesající tendenci. V roce 2008 bylo na polici ČR vydáno 34,6 miliard korun a v roce 2012 již jen 27,2 miliard. Rozdíl mezi rozpočty v letech 2008 a 2012 činí 7,4 miliard korun. Procentuálně se roční rozpočet Policie

v roce 2012 zmenšil o 21 % v porovnání s rokem 2008. Krácení rozpočtu již není zanedbatelné a tak se musí projevit ve výsledcích policejní práce.

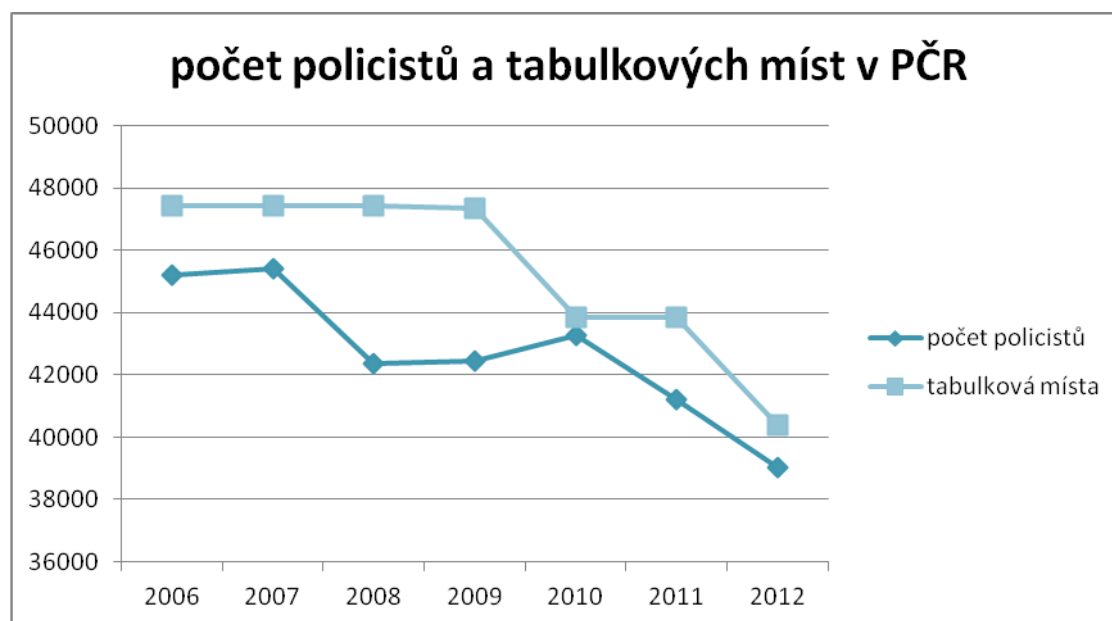
Tabulka 19: Procentuální míra inflace v České republice v letech 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
míra inflace v ČR	1,9	2,5	2,8	6,3	1	1,5	1,9	3,3

Zdroj: autor na základě dat z Českého statistického úřadu

V tabulce č. 19 je uvedena míra inflace v České republice v letech 2005-2011. Za uvedené roky byla míra inflace v průměru velmi nízká až na rok 2008, kdy inflace vykazovala vyšší hodnoty. I když míra inflace za uvedené roky byla malá, docházelo ke zdražování, což mělo na rozpočet policie negativní vliv, zvláště pak, když byl v letech 2009-2012 znatelně snižován.

Graf 3: Počet policistů a tabulkových míst v Policii ČR v letech 2006-2012

Zdroj: autor na základě dat z Ministerstva vnitra

Subkategorií zdrojů je celkový počet policistů. Celkový počet policistů je vždy svázán s velikostí rozpočtu. Z grafu č. 3 vyplývá, že od roku 2010 ubývá počet policistů a i celkových tabulkových míst v resortu Policie. Z grafu je patrné snížení počtu policistů po roce 2007, které je výsledkem účinnosti nového zákona o služebním poměru (v průběhu tohoto roku se snížil celkový počet policistů o více než

3000).⁶⁷ V letech 2008-2010 se personální situace v Policii stabilizovala díky náborové kampani.⁶⁸ Další úbytek počtu policistů koreluje se snižováním policejního rozpočtu v letech 2010-2012 a zastavením plošného náboru policistů. Snižování rozpočtu Policie je příčinou zhoršující se personální situace na policejních odděleních. Jak již bylo řečeno dříve, nevyhovující personální situace má za následek snižování preventivní činnosti policistů, zvláště pak v rámci konceptu „community policing“.

3.3 Výstupy z policejních statistik

Závislá proměnná byla v této práci identifikována jakožto objasněnost jednotlivých druhů zjištěné kriminality. Míra objasněnosti byla zpracována na základě dat z policejních statistik z let 2005-2012.

3.3.1 Koncept kriminality

Důležitým kritériem jak hodnotit práci Policie je objasněnost zjištěné kriminality. Je to zatím nesporně opodstatněné základní kritérium pro hodnocení efektivity policejní práce.⁶⁹ Jde o jeden z mála relevantních ukazatelů, kterým se dá měřit efektivnost policejního sboru. Toto tvrzení se také opírá o specifickosti policejní práce. Velká část policejní práce Policie ČR je zaměřena na boj s kriminalitou a odhalování trestné činnosti. Míra objasněnosti představuje stupeň úspěšnosti Policie v boji s kriminalitou. Je pravda, že objasněnost zjištěné kriminality nemůže být jediný nástroj, který se používá pro měření kvality policejní práce, ale z hlediska výzkumu efektivity jde o zdroj nejsnadněji dostupný a dostatečně vypovídající. Objasněnost kriminality jakožto kritérium, má i své nedostatky. Objasněností kriminality lze často manipulovat, tak že se mnohé drobné trestní činy neevidují v zájmu zachování vyšší

⁶⁷ Zákon č.361/2003 Sb., O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů účinný od 1. ledna 2007

⁶⁸ IBEHEJ, Jaroslav a Jana MALÍKOVÁ. Náborová kampaň Policie ČR 2009. *Policie České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/clanek/naborova-kampan-Policie-cr-2009.aspx>

⁶⁹ PROTIVÍNSKÝ, Miroslav. Je policejní práce měřitelná?. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR [?], 2001, roč. 34, č. 4. ISSN 1210-9150. s. 1.

objasnenosti.⁷⁰ Objasnenost zjištěné kriminality také měří jen úspěšnost policejní v rámci represivní činnosti. Hodnocení efektivnosti preventivní práce Policie je složitější a nelze ji jednoduše měřit. Pro toto měření neexistují data v požadovaném časovém období, ani metoda, která by takové měření umožňovala.⁷¹ Měření objasnenosti je zatím v Policii základním kritériem pro nasměrování policejních sil a určování úspěšnosti Policie v boji se zločinem.

V rámci výzkumu byla zjištěná kriminalita rozdělena do šesti kategorií tak, aby bylo možné nezávisle na sobě sledovat různé druhy kriminality. Toto rozdělení do šesti různých kategorií kopíruje dlouhodobě uznávanou klasifikaci kriminality.⁷² Zjištěná kriminalita byla rozdělena na kriminalitu související s dopravními nehodami, násilnou, mravnostní, majetkovou, hospodářskou a ostatní kriminalitu. Toto rozlišení plně nekopíruje takticko-statistickou kvalifikaci policejní statistiky a tak data z policejní statistiky musely být přetransformovány, aby splňovali kritéria daná zvoleným konceptem. V rámci výzkumu byly vynechány trestné činy vojenské, sloučeny byly kategorie zbývající kriminalita a ostatní kriminalita a byly samostatně vyčleněny trestné činy související s dopravními nehodami do samostatné kategorie.⁷³ Vynechání trestných činů vojenských celkovou kriminalitu vůbec neovlivňuje, neboť jejich četnost je naprosto marginální (pohybuje se okolo 12 trestných činů ročně). Skutečnost, že je trestných činů vojenských minimální počet lze vysvětlit dvěma faktory. Profesionalizací Armády České republiky od 1. ledna 2005 a ukončením stíhání trestní činnosti policistů jako vojenských trestných činů.⁷⁴ Sloučením kriminality ostatní a zbývající do jedné kategorie bylo provedeno kvůli lepší

⁷⁰ PROTIVÍNSKÝ, Miroslav. Je policejní práce měřitelná?. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR [?], 2001, roč. 34, č. 4. ISSN 1210-9150. s. 1.

⁷¹ V roce 2004 se v Policii ČR zkusil zavést model měření procesů pomocí Evropské nadace pro řízení kvality (EFQM). Tento model měl být postupně zaveden na většinu složek Policie ČR. Z rozhovorů s respondenty vyplynulo, že se od tohoto modelu již upustilo. Více: *Model EFQM pro Policii České republiky*. Praha, 2004.

⁷² MAGUIRE, Mike, Rodney MORGAN a Robert REINER. *The Oxford handbook of criminology*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc., 2007, xxvii, 1185 p. ISBN 01-992-0544-2.

⁷³ Policejní statistika rozděluje kriminalitu na násilnou, mravnostní, majetkovou, ostatní, hospodářskou, zbývající a na vojenské trestné činy. Více: NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁷⁴ MAREŠOVÁ, Alena. *Bezpečnostní situace v České republice: sborník studií a statí*. Praha: Odbor bezpečnostní politiky MV, 2012, 253 s. ISBN 978-80-260-3275-5. s. 24.

přehlednosti. Vyčlenění kriminality související s dopravními nehodami bylo provedeno s cílem ji samostatně sledovat.

Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je takový druh kriminality, ve které převládá prvek násilí proti osobě. Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou různé druhy loupeží, úmyslné ublížení na zdraví, rvačky, braní rukojmí, nebezpečné vydírání a vraždy. Jde o široký výčet trestných činů, které mají společný aspekt vysoké společenské závažnosti. Jde o kriminalitu, která je nejvíce vnímána veřejností a do jisté míry ukazuje míru úspěšnosti úsilí státu a Policie o kontrolu kriminality. Z hlediska četnosti jde jen o něco okolo 6 % všech případů celkové kriminality.⁷⁵

Graf 4: Objasněnost násilné kriminality v ČR v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Graf č. 4 ukazuje objasněnost zjištěných násilných trestných činů. V letech 2005-2008 lze zaznamenat postupnou klesající tendenci objasněnosti násilných trestných činů. Od roku 2009 začíná postupný růst objasněnosti a to z 69,4 % v roce 2008 na 77,2 % v roce 2012. Na základě těchto údajů lze konstatovat, že

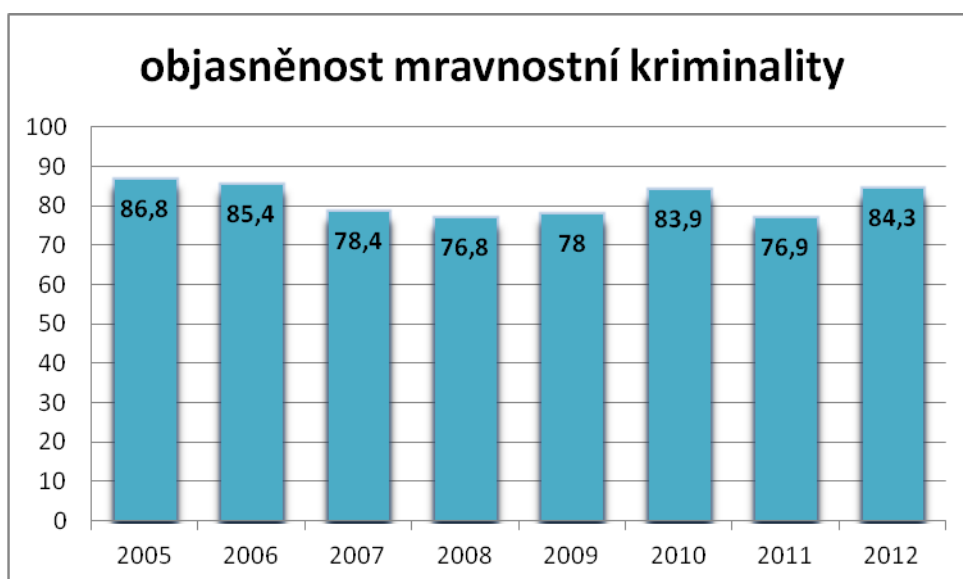
⁷⁵ MAREŠOVÁ, Alena, Martin CEJP, Milada MARTINKOVÁ, Miroslav SCHEINOST a Jiří VLACH. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-117-2. s. 12

objasněnost násilné kriminality před reformou se snižovala, ale po reformě se zase začala zvyšovat. Lze tedy usuzovat, že reformní změny v letech 2008-2009 měly na objasněnost násilné kriminality pozitivní efekt.

Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita je takový druh kriminality, která má souvislost s lidským pohlavním pudem. V některých publikacích se tato kriminalita také nazývá sexuální kriminalita.⁷⁶ Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou všechny druhy pohlavního zneužívání, znásilnění nebo kuplířství. Jde o činy, které mají vysokou společenskou škodlivost a jsou společností do velké míry bedlivě sledovány. Mravnostní kriminalita je ve velké míře latentní, a tedy mnoho těchto trestných činů zůstane skryto před orgány činnými v trestním řízení.⁷⁷

Graf 5: Objasněnost mravnostní kriminality v ČR v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

⁷⁶ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5. nebo O'BRIEN, Martin a Majid YAR. *Criminology: the key concepts*. New York: Routledge, 2008, xvii, 219 p. ISBN 978-020-3895-184.

⁷⁷ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

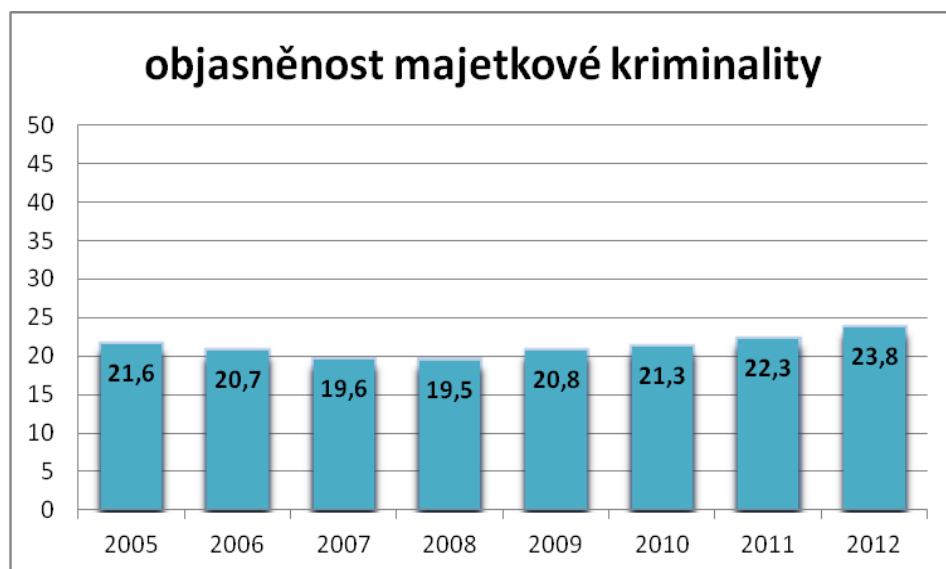
Graf č. 5 ukazuje objasněnost zjištěné mravnostní kriminality za zkoumané období. Z grafu je patrné, že v období let 2005-2008 se objasněnost mravnostní kriminality snižovala. V roce 2005 objasněnost mravnostní kriminality dosahovala 86,8 % ale v roce 2008 již jen 76,8 %. Od roku 2008 objasněnost kriminality narůstá vyjma roku 2011, kdy došlo k jejímu skokovému snížení. V roce 2012 dosahovala objasněnost mravnostní kriminality 84,3 %, a tedy došlo ke zvýšení v řádu o 8 procentních bodů od začátku reformy.

Majetková kriminalita

Majetková kriminalita je takový druh kriminality, který má souvislost s odcizením nebo zničením cizího majetku. Majetková kriminalita je nejčastější druh kriminality v České republice. Představuje průměrně tři čtvrtiny celkové kriminality. Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou všechny druhy krádeží, vloupání nebo poškození cizích věcí. Jelikož majetková kriminalita představuje největší část celkové kriminality, boj s ní do značné míry předurčuje vývoj celkové kriminality ve státě.⁷⁸ Vzhledem k jejímu častému výskytu (také ve velké míře nesnadnému odhalování) jde o kriminalitu, kde se celková objasněnost pohybuje jen okolo 20 %.

⁷⁸ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5. s. 334.

Graf 6: Objasněnost majetkové kriminality v ČR v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Graf č. 6 ukazuje vývoj objasněnosti zjištěné majetkové kriminality za sledované období let 2005-2012. Z grafu vyplývá, že objasněnost mezi léty 2005-2008 měla sestupnou tendenci, kdy celková objasněnost v roce 2008 byla 19,5 % a celkově se snížila o 2,1 procentního bodu od roku 2005. Od roku 2009 objasněnost majetkové kriminality má stoupající tendenci a v roce 2012 objasněnost dosahuje již 23,8 %, tedy nárůst od roku 2008 o 4,3 procentního bodu. Z těchto dat lze usuzovat, že reforma policejních složek v letech 2008-2009 měla na objasněnost majetkové kriminality pozitivní vliv. Lze se domnívat, že nová policejní pravomoc, která umožňuje policistům vstup do živnostenských provozoven, měla na tento trend pozitivní vliv.

Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita je druh kriminality úzce spojen s mnohotvárnými útoky na hospodářství a finance. Tato kriminalita se podle některých autorů nazývá „kriminalita bílých límečků“, neboť je nejčastěji páchána lidmi z vyšších příjmových skupin.⁷⁹ Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou všechny

⁷⁹ Kriminalita bílých límečků (white collar crime) více v: LUCKENBILL, Edwin H. Sutherland; Donald R. Cressey; David F. *Principles of criminology*. 11. ed. New York [u.a.]: General Hall, 1992. ISBN 09-303-9069-5.

druhy podvodů, zpronevěry a různé druhy korupce. Odhalování a prošetřování hospodářské kriminality policií je velmi složité a zdlouhavé. Jde o kriminalitu, která se neustále mění a vyvíjí (dáno změnami ve společnosti, ale také vývojem například ve finančnictví).

Graf 7: Objasněnost hospodářské kriminality v letech 2005-2012

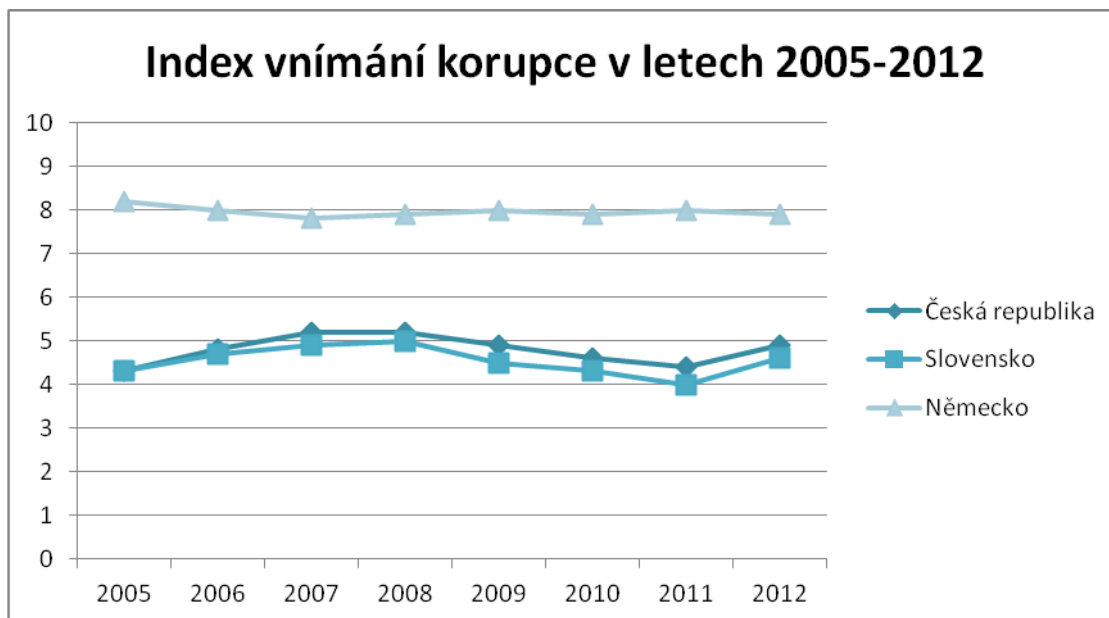
Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Graf č. 7 ukazuje vývoj objasněnosti zjištěné hospodářské kriminality za období let výzkumu. Z grafu vyplývá, že objasněnost hospodářské kriminality v letech 2006-2008 vykazovala sestupnou tendenci, poté se začala objasněnost v letech 2009-2010 zvyšovat. V letech 2011-2012 zase objasněnost hospodářské kriminality klesla. Z grafu č. 7 lze usuzovat, že reformní změny v letech 2008-2009 měli na objasněnost vliv, neboť v letech 2009-2010 se objasněnost zvýšila. Jak vyplynulo z rozhovorů s respondenty, úsek boje s hospodářskou kriminalitou je nejvíce postižen úspornými opatřeními a špatnou personální situací v rámci Policie. Tímto lze částečně vysvětlit, proč objasněnost hospodářské kriminality v letech 2011-2012 začala klesat. V absolutních číslech objasněnost hospodářské kriminality v letech po reformě klesla, zvláště pak ve srovnání s léty 2005 a 2006.

Druhotným zdrojem o velikosti a stavu části hospodářské kriminality související s korupcí lze považovat index vnímání korupce zpracovávaný organizací

„Transparency International“. Jde o celosvětovou neziskovou organizaci, jejímž posláním je mapování korupce po celém světě a svojí činností aktivně přispívat k jejímu omezování.⁸⁰

Graf 8: Index vnímání korupce v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat z Transparency International

Na základě dat ze správ o vnímání korupce za jednotlivé roky byl zpracován graf č. 8, který zobrazuje bodové ohodnocení vnímání korupce v České republice, Slovensku a Německu v letech 2005-2012. Země Slovensko a Německo byly do grafu přidány pro ilustraci trendů našich nejbližších sousedních zemí tak, aby mohlo být provedeno srovnání. Index vnímání korupce je zpracováván speciální metodikou a je agregátem různých zdrojů o korupci, které jsou převzaty ze světových uznávaných institucí, jako je Světová banka nebo Světový justiční projekt.⁸¹ Hodnoty v grafu představují úroveň korupční situace v zemi, kdy hodnoty blízké 0 představují velmi vysoké korupční prostředí a hodnoty blízké 10 malé korupční prostředí. Z grafu vyplývá, že úroveň vnímání korupce v České republice se zlepšovala v letech 2005-

⁸⁰ O nás. *Transparency International: Česká republika* [online]. 2011 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/o-tic/>

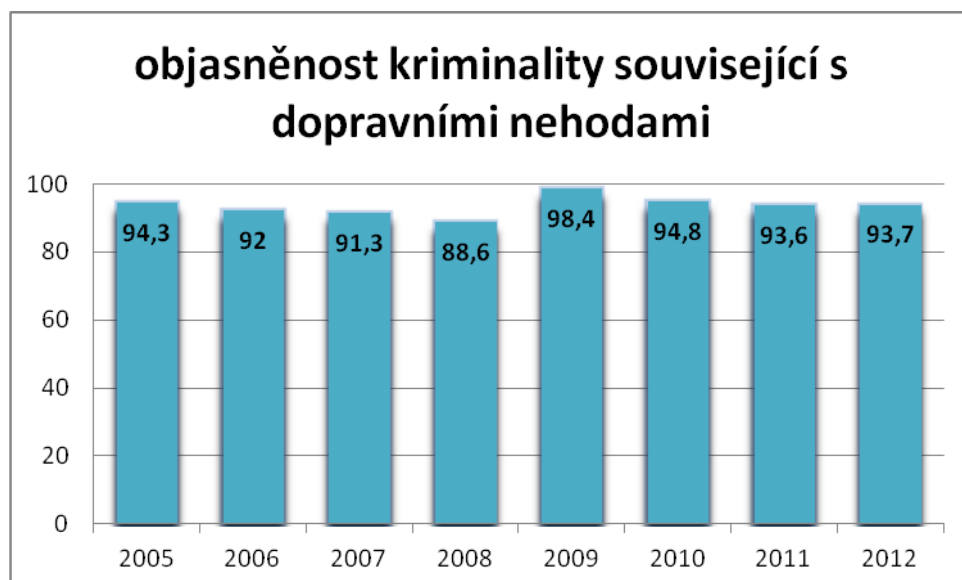
⁸¹ SAISANA, Michaela a Andrea SALTELLI. EUROPEAN COMMISSION - JOINT RESEARCH CENTRE. *Corruption Perceptions Index 2012 Statistical Assessment*. 2012.

2007, poté následoval pokles v letech 2008-2011. Rok 2012 představuje skokové zlepšení ve srovnání s rokem 2011. Trendy vnímání korupce nekorelují s trendy objasňenosti hospodářské kriminality ve zvoleném období.

Kriminalita související s dopravními nehodami

Tato kriminalita je tvořena hlavně trestnými činy týkajícími se dopravních nehod. Jde o problematiku, která se v posledních letech stala význačná s tím, jak se zvýšila automobilová doprava. Z hlediska četnosti jde jen o malý zlomek (2-3 %) celkové kriminality.

Graf 9: Objasňenost kriminality související s dopravními nehodami v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Graf č. 9 ukazuje vývoj objasňenosti zjištěné kriminality související s dopravními nehodami v letech výzkumu. Z grafu je patrné, že objasňenost této kriminality klesala v letech 2005-2008. V roce 2009 došlo ke skokovému růstu objasňenosti o 9,8 procentního bodu. V letech 2010-2012 začala objasňenost kriminality související s dopravními nehodami klesat s tím, že v roce 2012 došlo k nepatrnému růstu objasňenosti. Na objasňenost kriminality související s dopravními nehodami měla v letech 2008-2009 vliv změna výše horní hranice škody pro

povinnou asistenci policistů. Lze předpokládat, že díky této změně mají policisté více času na objasňování závažnějších nehod.

Ostatní kriminalita

Tato kriminalita je kategorie, která je tvořena všemi zbylými druhy trestných činů, které nejsou zařazeny do předchozích kategorií. Jde o zbytkovou kategorii tvořenou různými trestnými činy. Jako příklad trestných činů v této kategorii lze zmínit trestné činy neplacení výživného a výrobu a prodej psychotropních látek a jedů.

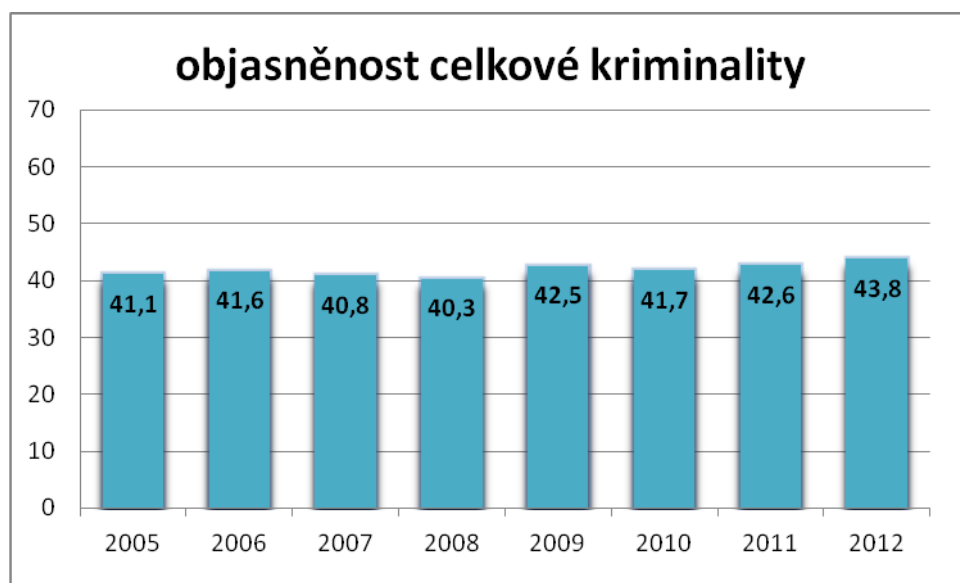
Graf 10: Objasněnost ostatní kriminality v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Graf č. 10 ukazuje vývoj objasněnosti zjištěné ostatní kriminality v letech 2005-2012. Z grafu je patrné, že objasněnost ostatní kriminality měla v letech 2006-2008 slabou sestupnou tendenci. V roce 2009 došlo k výraznému zvýšení objasněnosti o 3,3 procentního bodu. V letech 2010-2012 došlo ke slabé sestupné tendenci, kdy v roce 2012 dosahovala objasněnost 89,4 %.

Graf 11: Objasněnost celkové kriminality v letech 2005-2012

Zdroj: autor na základě dat policejní statistiky

Pro úplný přehled je v grafu č. 11 zpracována objasněnost zjištěné celkové kriminality (bez vojenských trestných činů). Z grafu vyplývá, že celková objasněnost kriminality roste a ve srovnání s rokem 2005 je v roce 2012 vyšší o 2,5 procentního bodu.

3.3.2 Kontrolní proměnné

Existuje řada vlivů, které deformují statistický obraz zjištěné kriminality. Poměrně značný vliv na vývoj statistických údajů mají legislativní změny v oblasti trestně právní úpravy. V období výzkumu proběhla změna trestního zákona, který byl nahrazen zcela novým právním předpisem.⁸² Z pohledu dopadu této změny kriminalistické statistiky lze konstatovat, že daná změna má charakter „kosmetické“ úpravy, kdy byly jen přečíslovány jednotlivé trestné činy.⁸³ Vypovídající hodnota policejní statistiky novelizací trestního zákona nebyla ve velké míře narušena. Mezi další faktory, které mohou ovlivnit skokově výslednou kriminalitu je ekonomická krize a s ní spojená vyšší nezaměstnanost. Tento jev se dá eliminovat

⁸² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2010

⁸³ MAREŠOVÁ, Alena et al. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. Analýza trendů kriminality v roce 2010. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-117-2. s. 4.

rozdělením kriminality na různé segmenty. Ekonomická krize tak může například zvýšit majetkovou a hospodářskou kriminalitu, pravděpodobně však neovlivní kriminalitu mravnostní nebo násilnou.⁸⁴ Zvýšení kriminality v důsledku ekonomické krize je podle některých kriminologů nepodstatné.⁸⁵ Významný faktor, který ovlivňuje kriminalitu a ve svém důsledku i objasňenost, je amnestie prezidenta republiky, neboť v krátkém časovém období vždy skokově zapříčiní vzrůst všech druhů kriminality.⁸⁶ V průběhu zkoumaných let nebyla provedena žádná amnestie. Ve výzkumu byly vynechány trestní činy vojenské, které vzhledem k jejich minimální četnosti a celkové odlišnosti nejsou pro výzkum vůbec významné.⁸⁷

Jednou z policejních činností, která přispívá k záměrné manipulaci s objasňeností kriminality tak, aby byla zachována vysoká objasňenost, je uplatňování takzvaného „Systému brána“.⁸⁸ V podstatě jde o to přimět občana, aby své oznámení o trestném činu neučinil nebo si ho rozmyslel. Policisté se tak snaží vyhnout takovým případům, které jsou buď pracné, těžko řešitelné nebo složitě objasnitelné. Tyto případy obecně kazí statistiku objasňenosti a tak se je snaží policisté zamlčet a vůbec neevidovat.⁸⁹ Odrazování oznamovatelů trestného činu

⁸⁴ MAGUIRE, Mike, Rodney MORGAN a Robert REINER. *The Oxford handbook of criminology*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc., 2007, xxvii, 1185 p. ISBN 01-992-0544-2.

⁸⁵ MAGUIRE, Mike, Rodney MORGAN a Robert REINER. *The Oxford handbook of criminology*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc., 2007, xxvii, 1185 p. ISBN 01-992-0544-2.

⁸⁶ Amnestie prezidenta republiky jsou nejčastěji prováděny z důvodu radikálních změn ve společnosti. V České republice byla provedena amnestie prezidentem Václavem Havlem po skončení komunistického režimu v roce 1990. Tento krok byl jedním z faktorů, který ovlivnil velký vzrůst kriminality v letech 1990-1993. Více v: NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5. s. 66-69. , nebo NEZKUSIL, J. K otázce příčin kriminality po listopadu 1989. *Trestněprávní revue*. 2005, č. 2.

⁸⁷ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁸⁸ Na tuto činnost komplexně upozorňuje nevládní platforma Společně k bezpečí, o. s. Více na: *Systém brána. Společně k bezpečí* [online]. [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.spolecnekbezpeci.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=54

⁸⁹ KRULÍK, Oldřich. *Latentní kriminalita: Důvody pro (ne)oznamování kriminality a možnosti k překlenutí současného stavu*. 2012. s. 9.

začíná podle této studie už na vrátnici obvodního oddělení takzvané „bráně“.⁹⁰ Podle dosavadních výzkumů mezi hlavní příčiny tohoto jednání patří:

1. Špatně nastavený systém hodnocení policejní práce (pokud jsou policisté hodnoceni jen podle počtu objasněných případů).
2. Lenost, nezodpovědnost.
3. Nedostatek personálních kapacit Policie
4. S některými skupinami oznamovatelů jednají někteří policisté automaticky jako s osobami druhé kategorie nebo využívají jejich nízkého právního vědomí.⁹¹

Specifickou skupinou osob, kterých se policisté snaží nezřídká zbavit, jsou zahraniční turisté. Zahraniční turisté často hlásí bagatelní trestné činy, u kterých je objasněnost velmi nízká a tak jejich zaevidování jen kazí statistiku. Dalším problémem je komunikace, kdy čekání na překladatele trvá dlouho a tak i zaevidování bagatelního činu je komplikované a zdlouhavé a pro policisty nepříjemné.⁹²

⁹⁰ VAŇKOVÁ, Markéta. „Systém brána“: Problematické strategie policejní práce. In: *Multikulturní centrum Praha* [online]. 2007 [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/MVankova_Systembrana.pdf s. 3.

⁹¹ Systém brána. *Společně k bezpečí* [online]. [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.spolecnekbezpeci.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=54

⁹² KRULÍK, Oldřich. *Latentní kriminalita: Důvody pro (ne)oznamování kriminality a možnosti k překlenutí současného stavu*. 2012. s. 10.

4 Analýza efektivity reformy

V této kapitole je zpracována analýza efektivity na základě metody měření vstupů a výstupů do organizace. Efektivní organizace je taková, která přeměňuje své vstupy do kvalitních výstupů. Pokud provedeme srovnání mezi různými léty, lze dospět k závěru, zda se za dané období zvýšila nebo snížila efektivita. V této práci je porovnáváno různé období let 2005-2012 s tím, že k nejdůležitějším reformním změnám došlo v letech 2008-2009. Na základě porovnání let před reformou a po reformě, lze dojít k závěru, zda reforma Policie provedená v letech 2008-2009 měla vliv na efektivitu v rámci Policie. Období let 2005-2012 je rozděleno na úseky 2005-2008 a na 2009-2012. Vstupy jsou v této práci charakterizované jakožto nezávislé proměnné a výstupy jakožto závislé proměnné. Vstupy do organizace jsou v této práci charakterizovány změnami v Policii ČR daných reformou (nejčastěji šlo o změny v pravomocích, šetření zdrojů a změnami v policejní práci) a finančními zdroji, které jsou dány ze státního rozpočtu na provoz Policie (blíže definované v kapitole 2 a 3). Výstupy (závislá proměnná) jsou charakterizovány objasněností kriminality, která je rozdělena do šesti segmentů podle konceptu kriminality (blíže pojednané v kapitole 3).

4.1 Srovnání vstupů a výstupů v organizaci

4.1.1 Analýza vstupů a výstupů Policie v letech 2005-2008

Období let 2005-2008 lze označit za dobu, kdy pracovala Policie před reformou. Nejprve je provedena analýza vstupů a poté analýza výstupů za zvolené období. Jak vyplynulo z analýzy reformních změn v období let 2005-2008 mělo na polici vliv tyto proměnné: technická modernizace, která započala již v roce 2006 a plošné zavádění internetu do policejních útvarů, které započalo rokem 2008. Ostatní reformní změny měli v tomto období hodnotu 0, a tudíž neovlivňovaly výstupy Policie. Policejní zdroje dané ze státního rozpočtu měly ve sledovaném období růstovou tendenci, kdy v roce 2005 bylo na Policii vyčleněno 31,6 miliardy korun a v roce 2008 již 34,6 miliard.

Celková objasněnost kriminality v letech 2005-2008 měla sestupnou tendenci. Objasněnost násilné, mravnostní, majetkové a kriminality související s dopravními nehodami se za sledované období snižovala. Objasněnost hospodářské kriminality se v roce 2006 oproti roku 2005 zvýšila, poté ale v letech 2007-2008 započala klesat. Objasněnost ostatní kriminality měla v letech 2006-2008 mírnou sestupnou tendenci.

Celkově lze usuzovat, že efektivita v Policii se v letech 2005-2012 snižovala a to navzdory zvyšování policejního rozpočtu. Roční policejní rozpočet se mezi léty 2005 a 2008 navýšil o 3 miliardy korun, tedy skoro o 10 %. Na základě výsledku zadané metodiky, která je postavená na porovnávání vstupů a výstupů do organizace lze usoudit, že **efektivita policejní práce se v letech 2005-2012 snižovala.**

4.1.2 Analýza vstupů a výstupů Policie v letech 2009-2012

Období let 2009-2012 lze označit za období, kdy Policie již pracovala v nových podmínkách a byla zreformovaná. V období let 2009-2012 došlo k účinnosti nejvíce reformních změn. Jak vyplynulo z analýzy reformních změn v období let 2009-2012 mělo na polici vliv tyto proměnné:

1. Omezení asistence exekutorům při vykonávání jejich činnosti
2. Změna horní hranice škody při dopravní nehodě pro povinnou asistenci policistů
3. Nová pravomoc pro polici - vstup do živnostenských provozoven
4. Změny organizační struktury Policie (vznik krajských ředitelství)
5. Změny v policejním školství (rozšíření nabídky kurzů)
6. Technická modernizace
7. Elektronizace policejní práce
8. Plošné zavedení internetu do všech policejních útvarů
9. Zavedení konceptu „community policing“ při práci Policie na obvodních odděleních
10. Zavedení koordinačních dohod mezi policií a obcemi

Proměnná změny organizační struktury Policie uvedená v tabulce č. 18 nabyla v roce 2009 hodnotu 0 a v letech 2010-2012 hodnotu 1 (posun je dán pozdější

účinností této reformní změny). Proměnná koncept „community policing“ nabývala hodnot 1 v letech 2009-2010 a 0 v letech 2011-2012. Změna hodnoty je dána tím, že v praxi se koncept „community policing“ přestal v letech 2011-2012 ve velké míře provádět, neboť na jeho provádění chyběly personální síly. Všechny ostatní hodnoty proměnných dosahovaly ve zkoumaném období hodnoty 1, tedy byly účinné.

Policejní zdroje dané ze státního rozpočtu na Policii za dané období měly klesající tendenci. V letech 2009-2012 došlo k rapidnímu poklesu financování Policie. V roce 2009 dosahoval rozpočet Policie 33,8 miliard korun. V roce 2012 se rozpočet snížil na 27, 2 miliard. Rozdíl mezi rozpočtem v roce 2008 a v roce 2012 činil 7,4 miliard korun. Procentuálně se rozpočet Policie zmenšil o 21 % tedy o jednu pětinu. V souvislosti se snižováním rozpočtu Policie docházelo za dané období ke snížení počtu policistů. V roce 2009 sloužilo u Policie 42 441 uniformovaných policistů a v roce 2012 již jen 39 037. Za sledované období se počet policistů snížil o 3404. Tento fakt vysvětluje, proč mnoho policejních oddělení přestalo provádět preventivní činnost v podobě konceptu „community policing“ v letech 2010-2012.

V roce 2011 došlo k vzrůstu celkové zjištěné kriminality v České republice, jde o změnu trendu, kdy čtyři roky po sobě zjištěná kriminalita klesala (2007-2010).⁹³ V roce 2012 byla celková zjištěná kriminalita nižší než v roce 2010.⁹⁴

Celková objasněnost kriminality v letech 2009-2012 má vzestupnou tendenci, s tím, že v roce 2010 došlo ke snížení objasněnosti oproti roku 2009, ale v letech 2011-2012 objasněnost dále rostla a v roce 2012 dosáhla nejvyšší hodnoty za celé období výzkumu. Z hlediska segmentů kriminality lze vzestupnou tendenci objasněnosti zaznamenat u násilné a majetkové kriminality. U obou těchto segmentů kriminality objasněnost za období let 2009-2012 rostla. Objasněnost mravnostní kriminality se od roku 2009 zvyšovala, ale v roce 2011 došlo ke skokovému propadu

⁹³ KRULÍK, Oldřich. *Porovnání trendu vývoje kriminality v České republice se zahraničními trendy. Předpokládané trendy v oblasti vývoje kriminality v České republice: Navrhovaná opatření*. Praha, 2012. s. 2.

⁹⁴ Statistické přehledy kriminality za rok 2012. In: *Policie České republiky* [online]. 2013 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/01-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2012-do-31-12-2012.aspx>

objasněnosti. V roce 2012 dosahovala objasněnost mravnostní kriminality vyšších hodnot než v roce 2010. Objasněnost hospodářské kriminality nejprve zaznamenala v roce 2010 vzrůst a poté v letech 2011-2012 následovalo období pomalého snižování objasněnosti. V absolutních číslech objasněnost hospodářské kriminality vykazovala po reformě horších výsledků než před reformou a to hlavně ve srovnání s léty 2005-2006. Kriminalita spojená s dopravními nehodami za zkoumané období se projevila klesající tendencí s tím, že v letech 2011-2012 se ustálila na hodnotě 93,6 -93,7 %. Celkově vykazovala objasněnost kriminality spojené s dopravními nehodami lepších výsledků než v období před reformou. Objasněnost ostatní kriminality v období 2009-2012 měla mírnou klesající tendenci, ale v absolutních číslech byla objasněnost vyšší nebo stejná jako v letech před reformou (v roce 2008 zaznamenala objasněnost ostatní kriminality nejnižších hodnot za celé sledované období).

Celkově lze usuzovat, že efektivita v Policii se v letech 2009-2012 zvýšila a to navzdory podstatnému snižování policejního rozpočtu. Objasněnost násilné, mravnostní a majetkové kriminality se za dané období zvýšila. K propadům objasněnosti došlo u kriminality spojené s dopravními nehodami, hospodářské a ostatní kriminality. Objasněnost zjištěné kriminality dopravních nehod a ostatní kriminality měla v období po reformě mírně sestupnou tendenci, ale vykazovala průměrně lepších nebo stejných hodnot než před reformou. Objasněnost hospodářské kriminality vykazovala zhoršující se tendence, zvláště ve srovnání s léty 2005 a 2006. Na základě výsledku zadané metodiky, která je postavená na porovnávání vstupů a výstupů do organizace lze usoudit, že efektivita v Policii v letech 2009-2012 se zvyšovala. Na základě tohoto poznatku lze odpovědět na výzkumnou otázku. **Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR mají dopad na policejní práci a efektivitu. Policie pracuje efektivněji než před reformou.** K tomuto poznatku došlo na základě trendů objasněnosti zjištěné kriminality, kdy i přes znatelné snížení policejního rozpočtu a úbytku policistů byly zaznamenány celkově zlepšující se trendy v objasněnosti kriminality. K tomuto trendu přispěly reformní změny v letech 2008-2009.

Závěr

Tato práce se zaměřila na studium dopadů reformních změn v policejních složkách v letech 2007-2009. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké dopady měly reformní změny na efektivitu policejních složek. Konkrétní výzkumná otázka práce zněla: **Jaké jsou dopady na efektivitu Policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011?** Později byl k výzkumu přidán i rok 2012. Rozšířením základny dat i o rok 2012 umožňuje lépe zachytit snižování rozpočtu Policie, a tedy dopady úsporných opatření na Policii. Práce byla zpracována formou případové studie s použitím kvalitativních a kvantitativních dat. V rámci práce byl proveden vlastní výzkum mezi policisty s cílem co nejlépe identifikovat zákonné změny dané reformou.

Výzkumnou metodou práce bylo porovnání vstupů a výstupů z Policie. Porovnáním vstupů a výstupů lze zjistit, jak se měnila efektivita policejního sboru v průběhu zadaných let. Základním předpokladem je, že efektivní organizace jsou ty, které přeměňují svoje vstupy na kvalitní výstupy s co nejmenším organizačním úsilím.⁹⁵ Metoda výzkumu byla inspirována konceptem efektivity v organizaci podle Skogana. Vstupy byly identifikovány jakožto policejní zdroje a reformní změny v pravomocích Policie (nezávislá proměnná). Výstupy byly identifikovány jakožto objasněnost kriminality podle jednotlivých segmentů (závislá proměnná).⁹⁶ Objasněnost kriminality lze považovat jako hlavní produkt výkonu Policie.

Identifikace reformních změn a jejich dopad byla provedena na základě provedeného výzkumu mezi policisty. Celkem bylo provedeno jedenáct expertních rozhovorů s příslušníky policejního sboru po celé České republice. Na základě výstupů z rozhovorů byly identifikovány nejdůležitější reformní změny. Díky výstupům z rozhovorů mohly být z výzkumu vyřazeny ty reformní změny v pravomocích, které byly provedeny, ale v praxi neměly požadovaný dopad. Celkem bylo vyhodnoceno

⁹⁵ SKOGAN, Wesley G. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public Administration Review*. 1976, roč. 36, č. 3, s. 278-286. ISSN 00333352.

⁹⁶ RICHARD, Pierre J., Timothy M. DEVINNEY, George S. YIP a Gerry JOHNSON. Measuring organizational performance: Towards methodological best practice. *Journal of Management*. 2009, roč. 35, č. 3, s. 718-804. ISSN 15571211. DOI: 10.1177/0149206308330560.

třináct důležitých reformních změn. Tři změny byly později vyřazeny, neboť z rozhovorů vyplynulo, že neměly v praxi žádný účinek. Deset změn bylo vyhodnoceno jako reformních s přímým dopadem na policejní sbor a práci policistů. Ne všechny tyto změny byly respondenty hodnoceny kladně.

Předpokladem práce bylo, že reformní změny ve zdrojích a pravomocích byly prováděny z důvodů zvýšení efektivity policejní práce a snížení nákladů. Hypotéza práce byla, že změny ve zdrojích a pravomocích byly prováděny tak, aby měly pozitivní efekt na policejní sbor a zvyšovaly jeho efektivitu. Na začátku práce byly stanoveny tyto možné odpovědi na zadanou výzkumnou otázku.

1. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR mají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie ČR pracuje efektivněji než před reformou.
2. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR nemají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie ČR pracuje stejně nebo velmi podobně jako před reformou.
3. Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR mají negativní dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie pracuje ještě více neefektivně než před reformou.
4. Částečná kombinace předchozích odpovědí.

Na základě provedeného výzkumu a porovnání let před a po reformě bylo dosaženo tohoto výsledku: **Změny ve zdrojích a pravomocích Policie ČR měly dopad na policejní práci a efektivitu. Policie pracuje efektivněji než před reformou.** K tomuto závěru bylo dosaženo na základě porovnání vstupů a výstupů v organizaci. Obecně lze říci, že výstupy policejní práce se po reformě nepatrně zlepšily i navzdory podstatnému snížení zdrojů ze státního rozpočtu. Došlo tedy ke zlepšení efektivity v organizaci, neboť za „méně peněz dosahuje Policie ČR zlepšení výsledků v boji s kriminalitou“.

Objasněnost zjištěné násilné, mravnostní a majetkové kriminality se v období po reformě zvýšila. Objasněnost zjištěné kriminality dopravních nehod a ostatní kriminality měla v období po reformě mírně sestupnou tendenci, ale vykazovala průměrně lepších hodnot než před reformou. Objasněnost hospodářské kriminality se po začátku reformy zlepšila a projevovala se zlepšující se tendencí, ale od roku 2011

začala klesat. V této oblasti výzkum ukázal, že změny ve zdrojích Policie ČR v letech 2011-2012 měly negativní dopad na objasněnost hospodářské kriminality. V souvislosti s touto otázkou je třeba brát na zřetel dopad tohoto typu trestní činnosti na celou společnost a její ekonomickou prosperitu. Objasněnost celkové zjištěné kriminality za období po reformě vykazovala zlepšující se tendence.

Zkoumání efektivity policejního sboru bude i v budoucnosti důležité. Je velmi pravděpodobné, že v příštích letech dojde k dalším úsporným opatřením vlády, které zasáhnou i policejní sbor. Jistě by prospělo zpracování širšího výzkumu, který by zhodnotil pozitivní kroky reformy a nastínil další možné změny, které by vedly ke zvýšení efektivity v rámci policejního sboru, a tím k zachování současného stavu policejního výkonu. Takový výzkum by se měl zaměřit na nižší složky policejní struktury, neboť ty jsou reformami nejvíce ovlivněny. Každý další výzkum, který by se zabýval policejním výkonem a objasněností po roce 2012, se bude muset vypořádat s dopady rozsáhlé amnestie prezidenta republiky. Tato amnestie ve velké míře ovlivní počty celkově spáchaných trestných činů, a proto výstupy z policejních statistik budou v několika následujících letech touto událostí ovlivněny.

Summary

The present diploma aims to analysis the impact of police reform in 2007-2009 on the efficiency of the Police Force in the Czech Republic. Research work is based on the concept of efficiency in an organization. Concept of efficiency is used on Police as part of state organization, which conducts work for allocated sources. The method of research is done by comparing the inputs and outputs of the organization before and after reform. Inputs were identified as changes in legislation, which affecting the Police work and resources from the state budget for Czech Police. Outputs were identified as efficiency in crime detection. Efficiency in crime detection rate was divided into six types according to the type of crime to prevent distortion results. The largest part of the work lies in analysis of the results of the interviews with police officers. During the research a total of 11 semi-structured expert interviews were conducted in approached to identify main reform changes and their practical outcome for Police force. Research has been conducted for years 2005-2012. These years were divided into period before and after Police reform and efficiency in crime detection was compared. The problem had been dealt with comprehensively approach based on the use of both qualitative data obtained from interviews and quantitative, which represent crime statistics and resources from the state budget. In conclusion, the answer to the research question was made.

Shrnutí

Diplomová práce si klade za cíl analýzu dopadů reformy na efektivitu Policie České republiky v letech 2007-2009. Metoda výzkumu je založena na konceptu efektivity v organizaci. Koncept efektivity je použit na policejní sbor, který je vnímán jako organizační složka státu, která provádí svoji činnost za přidělené prostředky. Metoda výzkumu je provedena na základě porovnání vstupů a výstupů do organizace před a po reformě. Vstupy byly identifikovány jako změny v legislativě, které ovlivňují Policii a zdroje ze státního rozpočtu určené pro Policii. Výstupy byly identifikovány jako objasněnost kriminality. Objasněnost kriminality byla rozdělena do šesti segmentů kriminality podle svého druhu. Nejrozsáhlejší část práce tvoří analýza výsledků rozhovorů s příslušníky Policie ČR. V rámci sběru dat bylo provedeno celkem 11 polo-strukturovaných expertních rozhovorů, které přiblížily reformní změny a umožnily identifikovat nejdůležitější nezávislé proměnné. Výzkum byl proveden pro léta 2005-2012, které byly rozděleny na období před reformou a po reformě. V letech 2005-2012 bylo provedeno srovnání jednotlivých segmentů objasněnosti kriminality. K problému bylo přistupováno komplexně na základě použití jak kvalitativních dat získaných z rozhovorů, tak kvantitativních, které představují statistiky kriminality a zdroje ze státního rozpočtu. V závěru práce je odpovězeno na výzkumnou otázku.

Literatura

Monografie a autorské texty:

BEČVÁŘ, Josef et al. *Jak efektivní jsou české a slovenské represivní složky?: stíhání korupce a závažné hospodářské kriminality - situace, postupy a doporučení*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2007, 117 s. ISBN 978-808-7123-027.

FRIEDMANN, Robert R. *Community Policing: comparative perspectives and prospects*. Hertfordshire: Harvester wheatsheaf, 1992. ISBN 0-7450-0522-5.

HOLSTEIN, James A a Jaber F GUBRIUM. *The active interview*. Thousand Oaks: SAGE Publications, c1995, vii, 85 p. ISBN 08-039-5895-1.

INTERNATIONAL, Transparency. *Global corruption report 2006*. London: Pluto, 2006. ISBN 07-453-2509-2

INTERNATIONAL, Transparency. *Global corruption report 2007*. London: Pluto, 2007. ISBN 978-052-1700-702.

INTERNATIONAL, Transparency. *Global corruption report 2008*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. ISBN 05-217-2795-2.

INTERNATIONAL, Transparency. *Global corruption report 2009*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-052-1132-404.

INTERNATIONAL, Transparency. *Transparency International Corruption Perceptions Index 2009* [online]. 2009 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://static.publico.pt/docs/sociedade/rankingcorrupcao.pdf>

INTERNATIONAL, Transparency. *CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2010*. Berlin: Transparency International International Secretariat, 2010. ISBN 978-3-935711-60-9.

INTERNATIONAL, Transparency. *CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2011*. Berlin: Transparency International International Secretariat, 2011. ISBN 978-3-943497-18-2.

INTERNATIONAL, Transparency. *CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2012*. Berlin: Transparency International International Secretariat, 2012. ISBN 978-3-943497-29-8.

LUCKENBILL, Edwin H. Sutherland; Donald R. Cressey; David F. *Principles of criminology*. 11. ed. New York [u.a.]: General Hall, 1992. ISBN 09-303-9069-5.

MAGUIRE, Mike, Rodney MORGAN a Robert REINER. *The Oxford handbook of criminology*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc., 2007, xxvii, 1185 p. ISBN 01-992-0544-2.

MAREŠOVÁ, Alena. *Bezpečnostní situace v České republice: sborník studií a statí*. Praha: Odbor bezpečnostní politiky MV, 2012, 253 s. ISBN 978-80-260-3275-5. s. 24.

MAREŠOVÁ, Alena, Martin CEJP, Milada MARTINKOVÁ, Miroslav SCHEINOST a Jiří VLACH. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-117-2.

NEWBURN, Tim. *Policing: key readings*. Portland, Or.: Willan Pub., 2005, xiv, 834 p. ISBN 18-439-2091-3.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

O'BRIEN, Martin a Majid YAR. *Criminology: the key concepts*. New York: Routledge, 2008, xvii, 219 p. ISBN 978-020-3895-184.

ROGERS, Colin a Rob LEWIS. *Introduction to police work*. Cullompton: Willan, c2007, xviii, 304 p. ISBN 18-439-2283-5.

Články v odborných časopisech:

BIERNACKI, Patrick a Dan WALDORF. 1981. Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling. *Sociological Methods & Research*. vol. 10, n. 2.

MUSKAT, Matthias, Deborah BLACKMAN a Birgit MUSKAT. Mixed Methods: Combining Expert Interviews, Cross-Impact Analysis and Scenario Development. *Electronic Journal of Business Research Methods*. 2012, roč. 10, č. 1, s. 9-21. ISSN 14777029.

NEZKUSIL, J. K otázce příčin kriminality po listopadu 1989. *Trestněprávní revue*. 2005, č. 2.

PRENZLER, Tim and Janet RANSLEY. 2002. *Police reform: Building integrity*. Sydney: Hawkins Press. ISBN 18676067152.

PROTIVÍNSKÝ, Miroslav. Je policejní práce měřitelná?. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR [?], 2001, roč. 34, č. 4. ISSN 1210-9150.

SKOGAN, Wesley G. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public Administration Review*. 1976, roč. 36, č. 3, s. 278-286. ISSN 00333352.

SMITH, P and A STREET. 2005. Measuring the Efficiency of Public Services: The Limits of Analysis. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)*. vol. 168, n. 2.

RAŠEK, Antonín. Proč se „žabákuje“ v policii. *Právo*. 2007.

RICHARD, Pierre J., Timothy M. DEVINNEY, George S. YIP a Gerry JOHNSON. Measuring organizational performance: Towards methodological best practice. *Journal of Management*. 2009, roč. 35, č. 3, s. 718-804. ISSN 15571211. DOI: 10.1177/0149206308330560.

Legislativní zdroje:

Usnesení vlády ČR č. 571 ze dne 20. 7. 2011 k aktualizaci programu 214110 Rozvoj a obnova materiálně-technické základny Policie České republiky

Usnesení vlády ČR č. 617 ze dne 17. 8. 2011 k Analýze efektivity Policie České republiky při provádění úkonů trestního řízení v oblasti trestných činů korupce

Zákon č. 141/1961 Sb., O trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 326/1999 Sb., O pobytu cizinců na území České republiky

Zákon č.115/2001 Sb., O podpoře sportu

Zákon č.361/2003 Sb., O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů.

Ostatní zdroje:

DONNELLY, John a Anndy MACKAY. POLICIE JIŽNÍHO YORKSHIRU. *Komunikace v rámci Policie České republiky*. Praha, 2003.

HARAZIN, Lukáš, Oldřich KRULÍK, Jaroslava NOVÁKOVÁ, Ivo CHAUER, Benedikt VANGELI, Jan BARTOŠEK a David JANSKÝ. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY A STŘEDISKO BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál – II. dopracovaná varianta*. Praha, 2012.

IBEHEJ, Jaroslav a Jana MALÍKOVÁ. Náborová kampaň Policie ČR 2009. *Policie České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/clanek/naborova-kampan-Policie-cr-2009.aspx>

Inflace - dluhy, definice, tabulky. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Český statistický úřad - statistiky* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace

KRULÍK, Oldřich. Reforma Policie ČR [prezentace]. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, [cit. 26.3.2013].

KRULÍK, Oldřich. The Police of the Czech Republic on its way from repressive force to the service for the public. [prezentace]. Praha: Ministerstvo vnitra české republiky, [cit. 26.3.2013].

KRULÍK, Oldřich. *Porovnání trendu vývoje kriminality v České republice se zahraničními trendy. Předpokládané trendy v oblasti vývoje kriminality v České republice: Navrhovaná opatření*. Praha, 2012.

LEONARD, D.A., A. GALLOWAY, M. BROWN a J.V. MERTL. HUMBERSIDE POLICE. *Fourth Report on Policing Problems, Organisational Requirements and Training Needs in the Czech Republic*. England, 1994.

Mezinárodní komparativní studie o policejních sborech. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky - Odbor bezpečnostní politiky, 2012.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Aktualizace koncepce Ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a doktríny Policie ČR*. Praha, 1996.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím*. 2009, Praha.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2005*. Praha, 2006. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/szu-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2006*. Praha, 2007. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/zu-2006-szu-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2007*. Praha, 2008. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/szu-314-mv-2007-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2008*. Praha, 2009. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/szu-2008-text-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2009*. Praha, 2010. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/2-szu-mv-za-rok-2009-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2010*. Praha, 2011. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/pruvodni-zprava-szu2010-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2011*. Praha, 2012. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/szu-mv-2011-2-pruv-zprava-str-1-az-202-pro-tiskarnu-15-5-2012-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *NÁVRH ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU KAPITOLY 314 – MINISTERSTVO VNITRA ZA ROK 2012*. Praha, 2013. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/314-mv-szu2012-str-1-182-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY.

Postřehy k současnému stavu Policie ČR. 2005, Praha.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách.* Praha, 2009.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *REFORMA POLICIE ČR: legislativní část.* Praha.

Model EFQM pro Policii České republiky. Praha, 2004.

O nás. *Transparency International: Česká republika* [online]. 2011 [cit. 2013-04-25].
Dostupné z: <http://www.transparency.cz/o-tic/>

PEŠÍR, R. *Spolupráce policie České republiky a obecní policie při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti se zaměřením na území města Plzně.* Praha, 2012.
Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze.

Police of the Czech republic, Past - Present - Future. [prezentace]. Praha: Security Policy Department, Ministerstvo vnitra české republiky, [cit. 26.3.2013].

POLITIE. *Policie v Nizozemí.* Limburg Zuid, 1998.

Programové prohlášení Vlády České republiky. 2007. Dostupné z:
http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolanek-2/Programove-prohlaseni-vlady_1.pdf

Programové prohlášení Vlády České republiky. 2010. Dostupné z:
http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf

SAISANA, Michaela a Andrea SALTELLI. EUROPEAN COMMISSION - JOINT RESEARCH CENTRE. *Corruption Perceptions Index 2012 Statistical Assessment.* 2012.

Statistické přehledy kriminality za rok 2012. In: *Policie České republiky* [online]. 2013 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/01-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2012-do-31-12-2012.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2011. In: *Policie České republiky* [online]. 2012 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/01-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2011-do-31-12-2011.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2010. In: *Policie České republiky* [online]. 2011 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/01-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2010-do-31-12-2010.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2009. In: *Policie České republiky* [online]. 2010 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/12-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2009-do-31-12-2009.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2008. In: *Policie České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/08-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2008-do-31-12-2008.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2007. In: *Policie České republiky* [online]. 2008 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/statistiky-2007-rar.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2006. In: *Policie České republiky* [online]. 2007 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/statistiky-2006-rar.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2005. In: *Policie České republiky* [online]. 2006 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.Policie.cz/soubor/statistiky-2005-rar.aspx>

System brána. *Společně k bezpečí* [online]. [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.spolecnekbezpeci.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=54

VAŇKOVÁ, Markéta. „System brána“: Problematické strategie policejní práce. In: *Multikulturní centrum Praha* [online]. 2007 [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/MVankova_Systembrana.pdf

Vyjádření k povinnosti mít ve vozidle záznam o dopravní nehodě. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2008 [cit. 2013-05-13]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/zaznam_nehody/zaznam_nehody.htm

ZIMMEL, Vladimír. Policejní žolíci a jejich role v předvolebním (un)fair play (web Naši politici.cz, 11.12.2009). In: *Mgr Vladimír Zimmel* [online]. 2009 [cit. 2013-05-13].

Dostupné z:

http://zimmel.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=110&Itemid=60

Seznam příloh

Příloha č. 1: Celkové hodnocení reformních změn respondenty (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Celkové hodnocení reformních změn respondenty (tabulka)

	respondenti										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
změny v pravomocích Policie											
doručování zásilek	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	neutrální	negativně	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	negativně	negativně
omezení asistence při sportovních utkání	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	negativně	negativně	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	negativně
omezení asistence exekutorům	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	pozitivně	pozitivně	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	pozitivně	pozitivně	pozitivně
změna horní hranice škody při dopravní nehodě	neodpověděl	neodpověděl	pozitivně	neodpověděl	pozitivně	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	pozitivně	pozitivně
vstup do živnostenských provozoven	pozitivně	neutrální	neutrální	pozitivně	pozitivně	neodpověděl	neutrální	neodpověděl	pozitivně	pozitivně	pozitivně
ostatní změny dané reformou Policie											
změna organizační struktury policie ČR	negativně	pozitivně	negativně	pozitivně	negativně	pozitivně	negativně	neodpověděl	pozitivně	pozitivně	neutrální
změny v policejním školství (kurzy)	neutrální	pozitivně	negativně	negativně	negativně	pozitivně	negativně	neutrální	negativně	pozitivně	pozitivně
technická modernizace	pozitivně	pozitivně	pozitivně	pozitivně	negativně	negativně	neodpověděl	negativně	neutrální	pozitivně	negativně
elektronizace policejní práce	pozitivně	pozitivně	negativně	pozitivně	pozitivně	negativně	pozitivně	neutrální	negativně	negativně	negativně
plošné zavádění internetu	pozitivně	pozitivně	neutrální	pozitivně	neutrální	pozitivně	pozitivně	negativně	pozitivně	pozitivně	pozitivně
snížení aktů řízení	neutrální	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně	negativně
koncept "community policing"	neodpověděl	negativně	pozitivně	neutrální	neutrální	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	negativně	neutrální
koordináční dohody	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	pozitivně	pozitivně	neodpověděl	neodpověděl	neodpověděl	negativně	negativně	negativně
personální situace	neutrální	negativně	neutrální	negativně	negativně	negativně	neutrální	neutrální	neutrální	negativně	negativně
celkové hodnocení reformy	pozitivně	neutrální	neutrální	pozitivně	negativně	negativně	pozitivně	negativně	negativně	pozitivně	negativně
hodnocení	pozitivně	negativně	neutrální	neodpověděl							

Projekt diplomové práce

Jméno:

Pavel Měska

Název diplomové práce:

Jaké jsou dopady na efektivitu policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011?

Vedoucí práce:

Mgr. et Mgr. Jan Ludvík

Problematika policejních reforem

Existenci právního státu si nelze představit bez působení instituce, která dbá na zachování pořádku, vynucuje plnění zákonných norem a tak působí v rámci vnitřní bezpečnosti státu. Po dlouhou dobu však stály otázky vnitřní bezpečnosti na okraji zájmu bezpečnostních studií a zájem výzkumníků směřoval spíše na mezinárodní dimenzi oboru. Zejména po 11. září 2001 se ale otázka vnitřní bezpečnosti státu stává stále významnější. Teoretici i praktici musí věnovat pozornost tomu, jak čelit aktuálním hrozbám, které způsobuje globalizace, globální terorismus, mezinárodní zločin a rozsáhlá korupce všech složek státní moci.

Vzhledem k rychlému vývoji společnosti a stálým změnám, které jsou s tímto vývojem spojeny, se musí vnitřní ozbrojené sbory adaptovat a měnit tak, aby mohli efektivně reagovat na nové podmínky ve společnosti a čelit novým formám kriminality. Policejní sbory tak po celém světě procházejí dílčími nebo zásadnějšími reformami tak, aby se přizpůsobili měnícím se podmínkám a požadavkům. K zásadnější reformě dochází zpravidla z několika důvodů. Jedním z nich je snaha snížit vysokou kriminalitu nebo čelit novým formám kriminality a tím zvýšit bezpečnost občanů. Některé reformy jsou ale prováděny čistě kvůli šetření finančních prostředků. Cílem je dosáhnout „obdobné míry vnitřní bezpečnosti za méně peněz“. Policejní

reformy a s nimi spojené změny v legislativě a zdrojích jsou tak velmi diskutovanou agendou mnoha vlád států po celém světě, zvláště v období vysokých schodků veřejných rozpočtů (POLICE REFORM 2012).

V České republice dochází k zásadnější reformě policie od roku 2008 (REFORMA POLICIE ČR 2009). Reforma policie ČR není prováděna za účelem snížení kriminality, neboť ta v České republice má dlouhodobou setrvalou tendenci, ale hlavním cílem reformy je zvýšit efektivitu, snížit roztržitost a nekoordinovanost a plně využít potenciál stávajících policejních složek (REFORMA POLICIE ČR 2009). Od roku 2009 je spojena s reformou také snaha snižovat náklady na policejní sbor. Jedním z hlavních cílů současné reformy je snaha zvýšit efektivitu policejní práce tak, aby policejní sbor pracoval efektivně za rozumné náklady. Zdali je tato snaha reformou naplňovaná, je hlavním cílem výzkumu v rámci této diplomové práce.

Výzkumná otázka

Cílem této práce je zjistit jaké dopady mají na efektivitu policie České republiky reformní změny ve zdrojích a pravomocích v průběhu let 2005-2011? Schopnost policie zajišťovat bezpečnost občanů přitom mohou reformy ovlivnit ve dvou hlavních oblastech. První z nich je změna pravomocí police. Pod pojmem pravomoci v této práci identifikujeme zákonné a podzákonné pravomoci policie, které jsou dány legislativou a vnitřními instrukcemi. Druhou pak početní stav sboru, jeho materiální vybavení, úroveň výcviku a obdobné faktory. Tyto faktory lze pro účely výzkumu redukovat do jedné kategorie, která bude dále označována jako zdroje, neboť vycházejí z finančních prostředků, které má policie k dispozici. Hlavním předpokladem práce pak je, že změny ve zdrojích a pravomocích jsou prováděny z důvodu zvýšení efektivity policejní práce a snížení nákladů. Změny v pravomocích a zdrojích v rámci reformy tak mají přímý dopad na efektivitu policejní práce. Na základě této hypotézy lze na výzkumnou otázku předpokládat takovéto odpovědi:

1. Změny ve zdrojích a pravomocích policie ČR mají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie pracuje mnohem efektivněji než před reformou.

2. Změny ve zdrojích a pravomocích policie ČR nemají dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie pracuje stejně nebo velmi podobně jako před reformou.
3. Změny ve zdrojích a pravomocích policie ČR mají negativní dopad na policejní práci a její efektivitu. Policie pracuje ještě více neefektivně než před reformou.
4. Částečná kombinace předchozích odpovědí.

Operacionalizace

V rámci této práce hledám odpověď na otázku, jak ovlivnily reformy policejní sbor České republiky. Abychom tuto otázku mohli zodpovědět, je potřeba zjistit, jak policejní sbor pracoval v období před reformou a v období po reformě. Z tohoto důvodu je zvoleno časové období 6 let od roku 2005 do roku 2011. K hlavním reformním a úsporným krokům v policii ČR dochází od roku 2009. Období let 2005 – 2011 lze tak rozdělit na dva stejně dlouhé časové úseky, kdy v období 2005 – 2008 pracovala policie ČR ještě nezreformovaná a na období 2009 – 2011 kdy dochází k reformám a policie pracuje v nových podmínkách. Období 6 let je také dostatečně dlouhé a tím nám zaručuje, že v rámci výzkumu nedojde k výraznější abnormální výchylce. Měření efektivit v organizaci lze provádět na základě měření vstupů a výstupů v organizaci (SMITH, STREET 2005). Na policejní sbor je možno nahlížet obecně jako na organizační složku státu, která plní svoje úkoly za přidělené prostředky. Obecně efektivní organizace jsou ty, které přeměňují svoje vstupy na výstupy s co nejmenším organizačním úsilím. Efektivní organizace je taková, která nám dává za přidělené prostředky odpovídající výstupy. (SKOGAN 1976) V rámci policie lze efektivitu definovat takto: „zachování přijatelné vnitřní bezpečnosti za odpovídající cenu.“ Vzájemným porovnáním v různém časovém období pak můžeme zjistit, jak se mění efektivita v organizaci v průběhu času a jaké vstupní faktory tuto efektivitu ovlivňují (SKOGAN 1976).

Nezávislá proměnná – hlavní vstupy do organizace – v případě policie České republiky lze identifikovat dva hlavní vstupy:

- zdroje, které jsou dány ze státního rozpočtu na plnění úkolů a cílů organizace,

- přidělené pravomoci.

Obě tyto vstupní nezávislé proměnné se v průběhu let mění policejní reformou. Tyto dvě nezávislé proměnné jsou hlavními činiteli výstupů organizace policie ČR. Proměnná zdroje bude nabývat hodnoty peněžitých prostředků ze státu vydaných na policejní práci za daný kalendářní rok (oproštěné od všech výdajů, které přímo nesouvisí s policejní prací). Proměnné pravomoci budou nabývat binárních hodnot a to podle toho, zda dané pravomoci byly za dané období účinné nebo ne. V rámci výzkumu budou proměnné pravomoci vyhledány na základě změn v legislativě a expertních rozhovorech s policisty. Identifikace jednotlivých změn v pravomocích bude provedena na základě výstupu z expertních rozhovorů s policisty z jednotlivých oddělení zabývajících se danou kriminalitou. Výběr lidí pro rozhovory bude proveden na základě osobních kontaktů, cíleným oslovením a následně metodou snowball (BIERNACKI, WALDORF 1981). Osoby vytypované pro expertní rozhovory musí sloužit u policie nejméně od roku 2005, aby mohly dostatečně reflektovat změny v policejních pravomocích. Dalším důležitým pramenem pravomocí a jejich změn je zákonná a podzákonná legislativa a vnitřní instrukce policejního prezidenta. Pokud policejní pravomoci budou účinné v daném období, budou nabývat hodnot 1, pokud ne hodnotu 0.

Závislá proměnná – hlavní výstupy, které organizace produkuje – v případě policie České republiky lze jako hlavní výstupy identifikovat objasněnost jednotlivých druhů kriminality spáchané v České republice. Míra objasněnosti jednotlivých druhů kriminality představuje stupeň úspěšnosti policie v boji se zločinem, což představuje hlavní ukazatel efektivity policejní práce (SKOGAN 1976). Pro detailnější zachycení efektivity je celková kriminalita rozdělena do šesti kategorií, tak abychom mohli nezávisle srovnávat za dané časové období různé druhy kriminality. Toto rozdělení kopíruje dlouhodobě uznávané rozdělení kriminality (viz např. NOVOTNÝ, ZAPLETAL 2008; MAGUIRE, MORGAN, REINER 2007). Navíc rozdělení umožní očistit výsledky od jevů jako je ekonomická krize, která může mít dopad na celkový vývoj kriminality. Lze totiž předpokládat, že dopad podobných faktorů se bude lišit podle jednotlivých segmentů kriminality. Ekonomická krize a s ní spojená vyšší nezaměstnanost tak může například zvýšit majetkovou a hospodářskou kriminalitu, pravděpodobně však

neovlivní kriminalitu mravnostní nebo násilnou (MAGUIRE, MORGAN, REINER 2007). Ve výzkumu budou vynechány trestní činy vojenské, které vzhledem k jejich minimální četnosti nejsou pro výzkum významné (NOVOTNÝ, ZAPLETAL 2008). Hodnoty proměnných budou nabývat procentuální hodnotu objasněnosti jednotlivých druhů kriminality.

Koncept celkové kriminality

Násilná kriminalita – Kriminalita, ve které převládá prvek násilí proti osobě. Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou loupeže, úmyslné ublížení na zdraví a vraždy.

Mravnostní kriminalita – Kriminalita, která má souvislost s pohlavním pudem (sexuální kriminalita). Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou pohlavní zneužívání, znásilnění a kuplířství.

Majetková kriminalita – Kriminalita, která má souvislost s odcizením majetku a celkově je nejčastější formou kriminality. Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou všechny druhy krádeží.

Hospodářská kriminalita – Jedná se o široce pojímanou oblast trestné činnosti související s mnohotvárnými útoky na hospodářství a finance. Typické trestné činy spadající do tohoto druhu kriminality jsou podvody, zpronevěra a úplatkářství.

Kriminalita související s dopravními nehodami - Tato kriminalita je tvořena hlavně trestnými činy týkajícími se dopravních nehod.

Ostatní kriminalita – Všechny ostatní druhy kriminality, které se nedají zařadit do předchozích kategorií. Jde hlavně o trestné činy neplacení výživného a výrobu a prodej psychotropních látek a jedů.

Kontrolní proměnné

Vnější vlivy, které ovlivňují celkovou kriminalitu odlišně od nezávislé proměnné. Jedním z největších faktorů,

kteře ovlivňují celkovou kriminalitu, je politická transformace společnosti. Česká republika prodělala politickou transformaci na začátku devadesátých let. V tomto období došlo ke skokovému navýšení celkové kriminality. Hlavními příčinami zvýšení zločinnosti v devadesátých letech bylo uvolnění poměrů, přechod od autoritativního režimu k demokratickému a provedená velká amnestie vězňů (NOVOTNÝ, ZAPLETAL 2008; NEZKUSIL 2005). Ve zkoumaném období let 2005 - 2011 Česká republika neprocházela politickou transformací a nedošlo k žádné větší amnestii vězňů. Lze ale předpokládat zvýšení kriminality v důsledku ekonomické krize. Případné abnormální zvýšení kriminality by se mělo různě projevit u různých segmentů kriminality, lze očekávat nárůst především u majetkové a hospodářské kriminality. Zvýšení kriminality v důsledku ekonomické krize je ale podle mnohých kriminologů velmi malé (MAGUIRE, MORGAN, REINER 2007).

Způsoby vyhodnocování

Analýza zdrojů a jejich dopadů na efektivitu

Za každý rok z let 2005 – 2011 budu analyzovat policejní zdroje a srovnávat je s objasněností u jednotlivých druhů kriminality. Hlavní zdroj dat pro objasněnost kriminality je policejní statistika kriminality a policejní statistika dopravních nehod. Druhotnými zdroji budou také statistiky vnímání korupce, které nejsou sestavovány policií a jsou důležitým zdrojem informací o hospodářské kriminalitě. Cílem výzkumu je hledání závislosti (korelace) mezi zdroji a celkovým počtem jednotlivých kriminálních činů (v rámci konceptu celkové kriminality) a počtem objasněných případů. Pokud dochází ke zvýšení nebo snížení efektivit v policejním sboru, musí se tento fakt projevit v růstu nebo snížení objasněnosti trestných činů. Pokud se za dané období zvýší objasněnost případů, lze usuzovat, že dochází ke zvýšení efektivit v policejním sboru. Pokud se za dané období sníží objasněnost, lze usuzovat o snížení efektivit v policejním sboru. Pokud nedojde ke změně, nemá nezávislá proměnná vliv na efektivitu.

Analýza pravomocí a jejich dopadů na efektivitu

Za každý rok z let 2005 – 2011 budu analyzovat pravomoci a jejich změny, které jsou důležité pro jednotlivé druhy kriminality. Pokud v daném roce proběhla změna v pravomocech, budu hledat závislost (korelaci) této změny na objasňenosti dané kriminality. Pokud se za období, od kdy je účinná změna pravomoci, zvýší objasňenost případů, lze usuzovat, že dochází ke zvýšení efektivity v policejním sboru. Pokud se naopak sníží objasňenost, lze usuzovat o snížení efektivity v policejním sboru. Pokud nedojde ke změně, nemá nezávislá proměnná vliv na efektivitu.

Celkové zhodnocení reformem

Na konci práce je potřeba vyhodnotit jak se vyvíjela efektivita policejní práce v době před reformou a v době po reformě, tedy v letech 2005- 2008 a v letech 2009-2011.

Hlavní zdroje dat

Legislativa – zákony ČR, vyhlášky a nařízení ministerstva vnitra

Intranet policie ČR – vnitřní instrukce řízení - závazné pokyny policejního prezidenta (přislíben přístup na intranet policie ČR)

Expertní rozhovory s policisty ČR – (zatím přislíben rozhovor s pěti policisty)

Policejní statistiky (2005-2011)

Policejní statistiky dopravních nehod (2005 -2011)

Zákon o státním rozpočtu (2005-2011)

Index vnímání korupce - Transparency International (2005 – 2011)

Předpokládaná osnova práce

- Úvod – výzkumná otázka, metodologie a zdroje dat
- Teoretické ukotvení - měření efektivity v organizaci
- Vývoj policejní reformy v ČR

- Analýza zdrojů a pravomocí policie ČR
- Operacionalizace vstupů a výstupů
- Vyhodnocení dat
- Závěr – shrnutí a zodpovězení výzkumné otázky

Literatura

Reforma Policie České republiky, tak jak byla představena v roce 2008, je dosud publikačně popsána pouze v brožuře Ministerstva vnitra „Reforma Policie ČR - služba v nových podmínkách“ a v brožuře „Reforma Policie ČR – legislativní část“. Předkládaná literatura tak zahrnuje zkušenosti policejních reforem ze zahraničí a vědecké teorie spojené s policejní prací a efektivitou. Velké množství reformních kroků je obsaženo v jednotlivých zákonech týkajících se policie. Jelikož není reforma policie ČR publikačně dostatečně zpracována, bude brán velký zřetel na výstupy z expertních rozhovorů s vybranými policisty.

Monografie

- [1] BECKER, Gary. 1974. *Crime and Punishment: An Economic Approach*. UMI, 1 - 54. ISBN 0-87014-263-1.
- [2] FELSON, Marcus and Ronald CLARKE. 1998. *Opportunity Makes the Thief: Practical theory for crime prevention*. London: Home Office Policing and Reducing Crime Unit Research. ISBN 1-84082-159-0.
- [3] HENDL, Jan. 2002. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-485-4.
- [4] MAGUIRE, Mike; Rod, MORGAN and Robert, REINER. 2007. *The Oxford handbook of criminology*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-920543-1.
- [5] NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. 2008. *Kriminologie*. 3. vyd. Praha: ASPI-Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7353-376-8.

[6] PRENZLER, Tim and Janet RANSLEY. 2002. *Police reform: Building integrity*. Sydney: Hawkins Press. ISBN 18676067152.

[7] REINER, Robert. 2010. *The politics of the police*. 4th ed. New York: Oxford University Press. ISBN 0199283397.

[8] SAVAGE, Stephen. 2007. *Police reform: forces for change*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-921864-6.

Články

[1] BIERNACKI, Patrick a Dan WALDORF. 1981. Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling. *Sociological Methods & Research*. vol. 10, n. 2.

[2] CACHET, Lex and Peter MARKS. 2009. Police reform in The Netherlands: A dance between national steering and local performing. *German Policy Studies*. roč. 5, č. 2.

[3] CHMELA, Zdeněk a Jan DALECKÝ. 2009. Reforma policejních útvarů s územně vymezenou působností. *Bezpečnostní teorie a praxe*. č. 3.

[4] LOUDOVÁ, Barbora a Oldřich KRULÍK. 2010. Island: malý, ale efektivní policejní sbor. *Bezpečnostní teorie a praxe*. č. 3.

[5] PERNICA, Bohuslav. 2011. Rozpočtová politika české vlády ve věcech vnitřní a vnější bezpečnosti po roce 1998. *Vojenské rozhledy*. č. 3.

[6] Policing reform: Body count. 2012. *The Economist*. London: Economist Newspaper Ltd., č. 8770. ISSN 0013-0613.

[7] GEOFF, Coliandris, Rogers COLIN and Gravelle JAMES. 2011. Smoke and Mirrors, or a Real Attempt at Reform? *Policing: A Journal of Policy and Practice*. č. 3. ISSN 17524512.

[8] Nezkusil, J. 2005. K otázce příčin kriminality po listopadu 1989. *Trestněprávní revue*. č. 2.

[9] SAVAGE, Stephen. 2007. Give and Take: The Bifurcation of Police Reform in Britain. *The Australian and New Zealand journal of criminology*. roč. 40, č. 3.

[10] SMITH, P and A STREET. 2005. Measuring the Efficiency of Public Services: The Limits of Analysis. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)*. roč. 168, č. 2.

[11] SKOGAN, Wesley G. 1976. Efficiency and Effectiveness In Big-City Police Departments. *Public administration review*.

[12] SKOGAN, Wesley G. 2008. Why reforms fail. *Policing & Society*. vol. 18, n.1

Legislativní zdroje:

[1] Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších změn a doplnění

[2] Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., ve znění pozdějších změn a doplnění

[3] Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších změn a doplnění

Ostatní zdroje:

[1] REFORMA POLICIE ČR – legislativní část, dokument Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR.

[2] REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách, dokument Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR. 2009.

Internetové zdroje:

Ministerstvo vnitra České republiky: «<http://www.mvcr.cz>»

Policie ČR: «<http://www.policie.cz/>»

Český statistický úřad: «<http://www.czo.cz>»

Transparency International <<http://www.transparency.cz>>